

www.e-rara.ch

**Xenophontis et imperatoris & philosophi clarissimi omnia, quae extant,
opera**

Xenophon

Basileae, 1569

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-2225>

Historiae Xenophontis de Cyri Persarum regis institutione, liber sextus = Xenophōntos Kyrou
Paideias historiōn, biblion hekton

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

QVVM hoc modo diem hunc
exegissent, caenati quieverunt.
Postridie manè ad Cyaxaris re-
giam socij omnes conueniunt.
Itaque dum Cyaxares ornaretur,
qui audiret magnam turbam
ad regiam adesse: interea deducebant amici ad Cy-
rum alij quidem Cadusios, obsecrantes vti maneret,
alij Hyrcanios, Gobryam hic, ille Sacam: Gadatam
spadonem adducebat Hystaspas, orantem Cyrum
viti maneret. Ibi Cyrus intelligens Gadatam me-
tu iam dudum fuisse confectum, ne exercitus dimit-
teretur, aridens ait: Manifestò patet, Gadata, te ab
hoc Hystaspa persuasum ea sentire, quæ dicis. Et sub-
latis ad cælum manibus Gadatas, sanctè iurauit ab
Hystaspa sibi hæc persuasa non esse, quæ sentiret:
sed scio, inquit, fore vt si vos discedatis, me res pro-
sus perierint. Propterea, inquit, hunc egomet con-
ueni, vt percunctarer quæ tua de copijs dimittendis
esset sententia. Et Cyrus: Ergo iniuste in Hysta-
spen, vti quidem apparet, culpam ego confero. Ita
me Cyre Iupiter amet, ait Hystaspes, iniuste scili-
cet. Nam equidem Gadatæ etiam contradicebam,
fieri non posse vt maneat, quum arcessiti à patre di-
cerem. Et Cyrus, quid ais? inquit. Et tu hoc ef-
ferre ausus es, siue ego vellem siue non? Verò, in-
quit. Nam te mirificè cupere video, vt illustris in
Persia circumueas, ac patri demonstres, quo pacto
singula perfeceris. Tu verò, subiicit Cyrus, non
es domum redeundi cupidus? Equidem, inquit Hy-
staspas, non discedam: sed heic manens imperato-
rio munere fungar donec hunc Gadatam Assyrij
dominum faciam. Huiusmodi quedam illi quum
seriò iocarentur, interea Cyaxares augusto cultu
ornatus prodibat, inque Medico folio confedit.
Quumque iam conuenissent omnes quos oportebat,
silentiumque factum esset Cyaxares in hanc
sententiam loquutus est: Quia presens adsum, socij,
et maior natus sum Cyro, par est me dicèdi principium
facere. Videtur autem mihi ex re esse, vt de eo pri-
mum differamus, vtrum adhuc sit è re nostra
bellum geri, an copias dimitti? De hoc ipso, ait, di-
cat aliquis sententiam suam. Hinc primus Hyrcanus
dixit: Equidem nescio, socij, verbis ne
sit opus, vbi res ipsæ quod optimum est, demonstrant.

Deliberatio
de bello, sit
ne finis huic
imponendus,
nec ne.

ΑΥΤΗΝ μὲν δὴ πλὴν ἡμέ-
ραν οὕτω διαγαγόντες, καὶ
δηπνήσαντες, ἀνεπαυοντο·
τῆ δ' ὑδροαία πρῶτ' ἦκον ἰδί-
τας Κναξαρίου θύρας πάν-
τες οἱ σύμμαχοι. τὸ δ' οὖν οὗτος
Κναξαρός ἐκσμήτο, ἀκύως ὅτι πολλὸς ὄχλος
ἰδί τὰς θύρας ἔην, οὐκ οὐδ' οἱ φίλοι τῷ Κύρῳ
προσηγον οἱ μὲν καθεύδουσιν θεομύτους αὐτῶ μὲν δὲ,
οἱ δὲ ὑρκάνιους, τὸ δὲ πρὸς Γαβρύαν, ὁ δὲ πρὸς Σάκαον·
Ἰστάσπης δὲ Γασάτιον τὸν θυνοῦρον προσήγε, θεό-
μυτον τοῦ Κύρου μὲν δὲ. οὐκ οὐδ' οἱ φίλοι τῷ Κύρῳ γιγνώ-
σκων ὅτι ὁ Γασάτιος παλαιὰ ἀρχαίῳ τῷ Φόβῳ
μὴ λυθὲν ἢ στρατιᾷ, ἰδί γλαυκῆς ἔπει· ὁ Γασά-
τιος δὲ ἔφη, εἰ τὸ Ἰστάσπης τῶ δὲ πεπεισ-
μένῳ ταῦτα γιγνώσκῃ ἀλέγῃ, καὶ ὁ Γασάτιος
αἰστένας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀπάμο-
σον ἢ μὴ μὴ ὑπὸ τῆς Ἰστάσπης ταῦτα ποι-
ῶμαι ἀ γιγνώσκῃ· ὅν οἶδα, ἔφη, ὅτι ἡμεῖς
ἀπέλαθτε, ἔρρη τὰ ἐμὰ πάντεσσιν. Δὲ ταῦτ'
ἔφη, καὶ τούτῳ ἐγὼ αὐτῶ προσήλαον, ὅρα τῶν
ἐμῶν ἔτι γινώσκῃ ἔχεις πρὸς τὸν ἀγαθῆς τῆ
στρατιᾶς. καὶ ὁ Κύρος ἔπει· τὸ ἀδίκως γο-
ῦν, ὡς εἶπεν, Ἰστάσπης ἀπάμοσον. καὶ ὁ Ἰστά-
σπης ἔπει, καὶ μὰ δία, ἔφη, ὁ Κύρος, ἀδίκως μὲν
δὴ· ἐπειδὴ ἔγωγε καὶ ἀντίλογοι Γασάτιος ὡς
οὐχ οἶόν τε ὅτι μὲν δὲ, λέγοντες ὅτι πατήρ σε μετα-
πέμπομεν, καὶ ὁ Κύρος, τί λέγεις; ἔφη, καὶ ἔγωγε οὐ
ἐτόλμησας ὑβριστεῖν, εἴ τ' ἐγὼ ἐβουλόμην, εἴτε
μὴ; μὰ δία, ἔφη, ὅρα γὰρ σε ὑπὸ τῆς πειθῆς ταῦτα οἱ
πρότεροι ποιεῖν ἐβουλόμην, καὶ τῷ πα-
τρὶ ἰδί εἶξαται ἢ ἐκείνου διεπέξατο. ὁ δὲ Κύρος
ἔφη, σὺ δὲ οὐκ ἰδί θυμῶ οἶκός τε ἀπελθῆς; μὰ
δία, ἔφη ὁ Ἰστάσπης, οὐδὲ ἀπέμεινε, ἀλλὰ μὲν δὲ
στρατιᾶς ἐς αὐτὸν ποιεῖ Γασάτιος τούτου δε-
σπότην τοῦ ἀστυείου. οἱ μὲν δὲ ταῦτα ἔπειζον
αὐτὸν πρὸς δὴ μὲν δὲ. οὐκ οὐδ' οἱ φίλοι τῷ Κναξαρός
σεμνῶς κακοσημῆσαι Ἰβήλην, καὶ ἰδί θρόνου
μνησκῆσαι ἐκείνου. ὡς δὲ πάντες ἰβήλητος
οὐκ ἔδδ, καὶ ὁ σὺ πρὸς ἐγὼ, Κναξαρός ἔπει· ὡ-
δὲ ἀνθρῶς σύμμαχοι, ἵως ἐπειδὴ πῶν τυγχά-
νω, καὶ πρὸς τὸν Κύρον, εἶκός με ἀρχαίῳ
λόγον. νῦν οὖν μοι δοκεῖ καλῶς, ἔφη, εἶναι πρὸς
τούτου τὸν ἀγαθῆς πρὸς τὸν πότρου στρα-
τιᾶς καλῶς δοκεῖ εἶναι ἔπει, ἢ ἀγαθῆς ἢ δὴ τῆ
στρατιᾶς. λέγεται οὖν πρὸς, ἔφη, πρὸς αὐτῶ τούτου ἢ
γιγνώσκῃ. ἐν τούτου πρὸς μὲν ἔπει· ὁ Ἰστά-
σπης· ἀνθρῶς σύμμαχοι, οὐκ οἶδα μὴ ἔγωγε ἔπει δὲ
λόγον ὅσον αὐτὰ τὰ ὅρα ἀφῆνός τ' ἡ κράτιστον.
πάντες

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ
ἰδί τις οὐκ οὐ

παντων η' αδισταμειρα οπιδμου μνοντες πλεω
 κρη ποιουμεν εδν πολειμους η παρρηλι οτε
 δε χειρις ημεν δημησον, εκεινοι ημεις εχραντο
 ως εκεινοις λω ηδιστοισ, ημιν γε μιν ως χαλιπα-
 τικως. υδι τούτω ο κερδύσιθ' επου ημεις δε π
 αν λεγομεν, εφη, ποδι τω οικω δε ατελωντδς ε
 κρηποι χειρις ειναι, τ' οπου γε ουδε στραθυομε-
 νοις, ως εοικε, χειριζεσθαι συμφορη; ημεις γου ου
 πολω χρονον διχα τω ημετερον πληθους στρα-
 τδυσάμενοι, δικλω εδουμν, ως και υμεις επισαδε.
 υδι τούτω Αρτάβαζθ', ο συγγωνος ειναι ποτε
 φησας κύρω, επε ται δε εγδ δε, εφη, ω Κναξαρη,
 τοσυν τον Αρταβαζομει τοις περσων λεγοσιν· ου-
 ποι μιν γαρ φασιν τ' οπι δε μνοντας στραθυεσθαι,
 εγδ δε λεγω οπι οτε οικω ημεν, εστραθυόμεν. και
 γαρ εσοθδσω πολαικας, τ' ην ημετερος αρομε-
 νων, και ποδι τ' ην σφειδραν φρουειωσ, ως υδι-
 εουλουθμλων, πολαικας περλαματα εζον, φο-
 εουμλων τε και φρουων, και ταυτα επρατηον τα
 οικεα δε παρ αν· νω δε εχω μιν τα εκεινων φρου-
 εια, και ου φοβουμαι εκεινους, δωρομει δε τα
 εκεινων, πινω δε τα τ' ην πολειμων, ως οω τα μιν
 οικη τ' στραπιν ουδεν, τα δ' εορτω, εμοι μιν ου
 δοκω, εφη, Αρταβαζθ' τωδε πω παρηγουεσ. υδι
 τούτω ο Γωβρυασ επου· εγδ δε, ω ανθροδς συμμα-
 ρη, μεχει μιν τωδε επανω πω κύρω δεξιαν· ου-
 δον γοι φιδεσαι ων υπεραθ' ε δ' απεισιν εκ τ'
 χρωσ, τ' δηλονοτι ο μιν ασυρεθ' αναπαυσε-
 ται, ου πινω πονας ων τε υμεις επεχειρησασα
 κειν και ων ημε εποισεσ, εγδ δε ω τω μωρη πα-
 λιν εκεινω δωδ δικλω οπι υμιν φιλθ' εχνομεν.
 υδι τούτω πασι κύρωθ' επου· ε ανθροδς, ουδ'
 εμε λαθαρηθ' οπι εαν Αρταβαζομει τ' στραθυμα, τα
 μιν ημετερα ασονεσδρα γηγοιτο αν, τα δε τ' ην
 πολειμων παλιν αυξησεται. οσοι μιν γαρ αυτην
 οσλα αφηρωται, ταχυ δηνα ποιησονται· οσοι
 τε ιππους απεσδρωται, ταχυ παλιν δηρους
 κτησονται· αν π' δε τ' ην αχθανοντην εδοροι και ε-
 φηθησασ και υδι γηνοσται. ως τε ουδε θαυμα-
 τον ει αν τα χη παλιν ημιν περλαματα περχεισ
 διωσονται. π' ην τα εγδ Κναξαρη λεγον εκελθου-
 σα εμβαλειν ποδι κρη τα λυσεωσ τ' στραπασ; δ' ισε,
 εφη, οπι φοβουμην θ' β' μελλον. οραδ γοι ημιν αν π'
 παλους περσωντας, οισ ημεις, ει ωδε στραθυε-
 μεθα, ε διωσόμεθα μαχεσθαι. περσερχεται μιν
 γαρ δη του χειμων, σεγα δ' ει και ημιν αυτοις ει-
 σιν, δηλαδ μαδ δια ουχ ιπποισ, ουδε θοραποιδν, ε-
 δε τωδ δημω τ' ην στραπωτην· ως ανδν ημεις ουκ
 αν διωαίμεθα στραθυεσθαι. τα δ' υδι τ' ηδθα ο-
 που μιν ημεις εληλυθαμεν, υφ' ημωσ αναι-
 λρηται, οποι δε ουκ αφιγωμεθα, Αρταβ' υμεις φο-
 εσθαι τ' ανακρημιομνοι εσιν εσδρυματα· ως τε
 αυτδν μιν εχεισ, ημεις δε ταυτα μη διωαδαι
 λαμειν. π' οω ουτως αγαδς, η π' οω ετωσ ιχυ-
 ρος, δε λιμω και φηγδ διωατ' αν μαχόμεθ' στρα-
 τδυεσθαι; ει μιν οω ετω στραθυεσμεθα, εγδ μιν
 φημι

Nam omnes intelligimus, plus nos detrimenti hosti-
 bus adferre, si maneamus una, quam ipsi accipia-
 mus. Quum vero seiuncti eramus inter nos, tra-
 ctabant illi nos prout ipsis iucundissimum, nobis sa-
 ne grauisimum erat. Post hunc Cadusius: Nos vero
 quid dicamus, ait, de eo, ut domum profecti separa-
 tim singuli viuamus, quum ne ijs quidem, qui iam in
 expeditione sunt, ut apparet, conducat diiunctio? Ni-
 mirum nos Cadusij quum non magno temporis spa-
 tio separatim ab conserto agmine castra haberemus:
 pœnas dedimus, quemadmodum et vobis constat.
 Post hunc Artabazus, qui se cognatum esse Cyri quon-
 dam dixerat, hæc protulit: Ego vero tantum, mi Cy-
 xares, ab his, qui ante me dixere, dissentio. Aiunt hi,
 oportere nos heic manedo bellum gerere: ego autem di-
 co me, qui essem domi, in expeditione fuisse. Nam per-
 sepe ferebam opem, quæ res nostræ ferrentur et agere-
 tur, atque etiam pro castellis nostris, vti quibus insidie
 struerentur, sepe mihi negotium est exhibitum, quum
 et metuerem, et custodirem, atque id ipsum meo sum-
 tu facere. Nunc et castella ipsorum habeo, et ipsos non
 metuo, et de ijs quæ hostium sunt, tum epulor, tum bi-
 bo. Tamquam igitur res domestice sint militia, hæc
 vero festum: equidem hæc celebritatem minime dis-
 sipandam arbitror. Post hunc Gobryas ait: Ego ve-
 ro, socij, hæctenus Cyri dextram laudo. Nihil enim
 eorum, quæ policebatur, non præstitit. At si extra hanc
 regionem discesserit, planum est Assyrium quietem
 habiturum, neque pœnas earum iniuriarum, quas vo-
 bis inferre conatus est, et aduersum me exercuit, liti-
 turum. Ego autem vicissim ipsi pœnas iterum dabo,
 quod amicitie vestrae me adiunxerim. Post omnes
 hos Cyrus inquit: Nec ego sum nescius, si copias dimit-
 tamus, nostras quidem imbecilliores futuras, hostium
 vero res rursus habituras incrementum. Nam qui-
 buscumque ipsorum arma sunt adempta, ij celeriter a-
 lia facturi sunt: quicumque spoliati sunt equis, celeri-
 ter alios sibi de integro comparabunt: pro interfectis
 alij pubescent, et ijs succedent: ut mirum adeo vi-
 deri non debeat, si celeriter nobis rursus facefcere
 negotia poterunt. Cur ergo referre Cyaxarem de di-
 missione copiarum iussi? Nempe quia quod futurum
 est, metuo. Video enim tendere aduersum nos eos ad-
 uersarios, cum quibus nos, si heic habebimus castra,
 dimicare non poterimus. Nam hyems appetit, ac ta-
 met si teeta nos habeamus, non tamen equis ea, non
 ministris, non militum vulgo suppetunt: absque quibus
 sit, bellum hosti facere non poterimus. Commeatus
 autem ijs in locis, in quæ nos venimus, a nobismet ab-
 sumtus est: quod non accessimus, nostri metu in munitio-
 nes est coniectus. Itaque hostes huc habet, neque his eripi
 a nobis potest. Quis ergo tam fortis est, quis tam robustus,
 ut aduersus famem et frigus pugnando bellum gerere pos-
 sit? Quapropter si hoc pacto bellum gesturi sumus, aio
 nos

επειδελ

επειδελ

στρατιων

δωρομει

αισικρομει

Cyri post omnes sententia

nos lubētib. animis dimittere potius exercitū, quā
 inuitos à verum difficultatē expelli debere. Sin am-
 plius in castris esse volumus, cenſeo ſic nobis agen-
 dum eſſe, vt conemur quāprimū loca munita cō-
 plura iſſis adimere, ac nobiſmet cōplura munita red-
 dere. Nā id ſi fiat, cōmeatus maiorē habituri ſunt co-
 piā, vtri maiorē eius copiā creptā alteris recondent:
 & oppugnabuntur, vtri fuerint inferiores. Iam
 verò nihil nos inter, & in mari nauigantes inter-
 eſt. Nam nauigant illi quidem ſemper, ſed nihil
 magis id, quod nauigando confeſcerunt, ſibi propriū
 relinquunt, quā quod confeſctum nauigando non
 eſt. At ſi caſtella nanciſcamur, ab hoſtibus ea re-
 gionem alienabunt, & nobis omnia magis erunt in
 tranquillo. Quod verò nonnulli fortasſe veſtrūm
 metuerint, an ne ſint procul à ſolo patrio conſti-
 tuēda praſidia: id ſane ne uereamini. Nos enim vtut
 hoc pacto domo ſumus abſuturi, cuſtodienda recepe-
 rimus loca hoſtibus proxima: vos Aſſyria loca vo-
 bis finitima poſſidete & colite. Nam ſi nos ea, quae
 ab iſſis propē abſunt, tueri cuſtodiendo poterimus,
 alta vos in pace, qui loca procul ab iſſis diſſita poſ-
 ſidetis, victuri eſtis. Neque enim, vt arbitror, ne-
 glectis malis ſibi proximis, inſidiari vobis procul re-
 motis poterunt. Hæc vbi dicta fuerunt, quum aliſj
 ſurgentes libenter in ea ſe incubituros dixerunt, tum
 etiam Cyaxares. Gadatas verò & Gobryas, mu-
 nitionē vterque ſe exſtructuros aiebant, ſi poteſta-
 tem eius ſocij ſibi faciant, vt eſſent & illa ſocijs a-
 mica. Cyrus ergo, quum videret impigre factu-
 ros, quæcumque dixiſſet, tandem ait: Quod ſi igitur
 perficere quæcumque dicimus, animus eſt: quam-
 primū fieri, quæ facta ſunt opus, neceſſe eſt: nimi-
 rum machinas ad muros hoſtium demoliendos, &
 fabros qui munitiones nobis excitent. Tum uerò
 Cyaxares machinam ſe fabricatam ſuppeditaturum
 eſt pollicitus, aliam Gadatas & Gobryas, aliam Ti-
 granes, aliam Cyrus ipſe curaturum ſe, uti fieret, di-
 xit. Quæ ubi decreta eſſent, machinarum opifices ſi-
 bi comparabant, et adornabant ſinguli, quæ ad ma-
 chinas requirerentur, præfectis etiam nonnullis ope-
 ri, qui ad hæc curanda maximè uiderentur eſſe ido-
 nei. Cyrus uerò quod animaduerteter eſſe opus ad
 hæc mora, metatus eſt eo loco caſtra, quem putabat
 & ſaluberrimum eſſe, et propter ea, quæ aduehenda
 forent, acceſſu facillimum: & quæcumq; munitio-
 nis egebāt, ſic curabat, ut ſemper in tuto manerēt,
 ſi quando etiam procul cum robore exercitus caſtra
 locarent. Præterea interrogatis iſj, quibus regionem
 maximè notam arbitrabatur, è quibus locis pluri-
 mum emolumentum exercitus capere poſſet: ſemper ad
 querendū comēatū educebat, partim ut res exerci-
 tui neceſſarias maxima copia pararet, partim ut re-
 cētius ualarent, & robuſti eſſent, itineribus exerciti:
 partim

Cyri foller-
 tia ſingula-
 rit.

Φημι χιλῶν ἐκόντας ἡμᾶς καὶ ταλῦσαι τῶν στρα-
 τῶν μάχων ἢ ἀκοντάσ ὑπ' ἀμηχανίας ἕβλαθῆ-
 ναι. εἰ δὲ βουλόμην ἐπιστρέφειν, τὸ δ' ἐστὶ φη-
 μι ἐπὶ χιλῶν ποιῆν, περιᾶσαι ὡς τάχιστα τῆν
 μὲν ἐκένων ὄχρων ἡμᾶς ὡς πλείεσσιν ἵπταιν, ἡ-
 μῖν δ' αὐτοῖς ὡς πλείεσσιν ὄχρον ποιᾶσαι. ἐάν γὰρ
 ταῦτα γίνηται, τὰ μὲν ἰδιότῃ φα πλείεσσα ἔσου-
 σιν ὁπότῃροι ἀν' ὡς αὐτῶν διώωνται λαμβάνοντες
 ἀρχήσδεσαι, πολιορκήσονται δὲ ὁπότῃροι ἀν' ἡσ-
 τος ὄσι. νῦν δ' οὐδ' ἐν ἀξυφόρῳ μὲν τῆν ἐν πλείε-
 γῃ πλείον τῆν καὶ γὰρ ἐκένων πλείεσσιν μὲν ἀεὶ, ἢ
 δὲ πεπλοσμένων οὐδ' οὐκ ὀκότερον τῆ ἀπλοσίου
 καὶ ταλέσων. ἡ δὲ φρούερα ἡμῶν γίνηται,
 ταῦτα δὲ τοῖς μὲν πολέμοις δημοτεῖασι τῶν
 χόρων, ἡμῖν δὲ ὑπὸ βύθιασ μάχων ἴσαι παῖτα.
 ὁ δὲ ἴσος ἀν' πνὸς ἡμῶν φοβηθεῖσ, εἰ δὲ ἴσος
 τ' ἐαυτῆν φρουρεῖσ, μὴ δὲ ἴσος ὀκνησῃ. ἡμῶν μὲν
 γὰρ, ἢ ἐπείπερ ὡς οἴκῃσ ἀρδῆμοῦ μὲν, φρουρή-
 σαι ἡμῖν ἀνάδε γέμῃσ τὰ ἐγγύτατα χόρια τῆν
 πολέμων ἡμῶν δὲ τὰ πλείεσσα ἡμῖν αὐτοῖς τῆσ
 ἀστυείασ ἐκένων κτῆσδε καὶ ὄργαζεσδε. ἡ γὰρ
 ἡμῶν τὰ τ' ἀπλοσίου αὐτῆν διωάμῃσ φρουρου-
 τῶσ σάζεσται, ἐν τῶ μὲν ἡμῶν ἐρέμῃ, οἱ τὰ πλεί-
 εσσ αὐτῆν ἔχοντες, ἢ βιοτῶσ τε οὐ γὰρ, οἴμοι,
 διωήσονται τῆν ἐγγύσ ἐαυτῆν ὄντῆν κηκῶν ἀμε-
 λουῶσ τῶσ πλείεσσ ἡμῖν ἰδιόσλοῦσ. ὡς δὲ
 ταῦτα ἐρέσθῃ, οἱ τε δῖμοι πάντες ἀνίσταμῃσ σιμα
 προθυμῶσται ταῦτ' ἐφασεν, καὶ Κναξάρῃσ.
 Γαδάτας δὲ καὶ Γωβρύασ καὶ τῆσ αὐτῆν ἐ-
 κήσδεσαι, ἡ δὲ ἰδιότῃσ οἱ σῖμμασ, περὶ
 εἶσαι ἐφασεν, ὡς τε καὶ ταῦτα φιλία τῶσ σιμα
 μάχῃσ ὑπάρχεισ. ὁ οὖν Κύρῃ, ἐπεί ἐώρασ πάν-
 τασ προθυμῶσ ὄντασ πλείεσσ ὅσα ἔλεγε, τέ-
 λῃσ ἐφῃ: εἰ τῶν πλείεσσ βουλόμην ὅσα φα-
 μῖν, ἢ χιλῶν ποιῆν ὡς τάχιστα ἀ ἀν' ὡσ γένεσθ,
 μηχανᾶσ μὲν εἰσ δ' κηθαρεῖν τὰ τῆν πολέμων
 τῆσ, τέκῃσ δὲ εἰσ δ' ἡμῖν ὄχρον πηργῶσται.
 ἐκ τούτου ὑπέσθῃ μὲν Κναξάρῃσ μηχανῶν αὐ-
 τῶσ ποικίλῃσ πλείεσσ, ἀλλῶ δὲ Γαδάτασ
 τῆσ καὶ Γωβρύασ, ἀλλῶ Τιγρῆσ. ἢ ἀλλῶ δὲ αὐ-
 τῶσ ὁ Κύρῃ ἐφῃσ περιᾶσαι ποικίλῃσ. ἐπεί δὲ
 ταῦτ' ἔδῃσ, ἐπορίζοντο μὲν μηχανοποιοῦσ, πῆ-
 σκιδῶσζοντο δ' ἐκῆσσι εἰσ τῶσ μηχανᾶσ ὡν ἔδῃ. αὐ-
 τῶσ δ' ἐπέσθῃσ οἱ ἰδῶσ κω ἰδιότῃσ φῶσται εἶναι
 ἀμῶσ ταῦτ' ἐχῆσ. Κύρῃ δ' ἐπεί ἐγνώσ ὅτι εἰσ-
 τειβῆ ἴσαι ἀμῶσ ταῦτα, ἐκάλῃσ μὲν ἢ στρα-
 τῶμα ὄσται ὡσ ἡγῆσ ἡγῆσ τῶσ εἶναι καὶ διπλο-
 σῶσ τῶσ ὅσα ἔδῃσ προκῆσζεσται ὅσα τε ὄν-
 μῶσ τῶσ προσεδῆσ, ἐποιῆσται ὡσ ἐν ἀσφα-
 λῆσ οἱ ἀεὶ μῶσζοντες εἶσ, εἴσποτε καὶ πλείεσσ τῆ
 ἰσῆσ ἀρδῆσ πῆσ δῶσται. πῆσ δὲ τούτοισ, ὄν-
 τῆσ οἱσ ὡσ μάλιστα εἰδῶσ τῶν χόρων, ὄσ-
 ζον ἀν' ὡσ πλείεσσ ὡφελῶσ τῶ στρατῶμα, ἡγῆ-
 ζον ἀεὶ εἰσ προνομῶσ, ἀμα ἢ ὅσπως ὄσ πλείεσσ λαμ-
 βᾶσ τῆσ στρατῶσ τὰ ἰδιότῃσ φα, ἀμα δ' ὅσπως μᾶλ-
 λον ὑγῆσζοισσ ὡ ἰσῆσζοισσ εἰσ πῆσζοισσ ταῖσ πο-
 ζῆσζοισσ,

κρίσῃσ

ἀπῆσ καὶ ἀε-
 εἶσαι

πλείεσσ

ἰσῆσ

κῆσ

αὐτοῖσ δὲ κῆ-
 σῶσ ἰσῆσ ἀε-
 πῆσζοισσ

Que rejiciebat quidem illa, viroq; suo fidelis erat, tamen si abesset: (vehementer enim illum amabat) ne que tamen Araspam apud Cyrum accusabat, quod amicos homines inter se committere nollet. Verum ubi Araspas existimans momentum aliquod se allaturum ad hoc, ut ea quae vellet consequeretur, mulieri minatus est, ni lubens faceret, inuitam esse facturam: tum vero mulier vim verita, rem non amplius occultat, sed mittit ad Cyrum eunucho, cui mandat ut exponat omnia. Cyrus ubi rem audivit, sublato visu quod ab amore se inuictum ille dixerat, Artabazum cum eunucho mittit, & dici Araspae iubet, vim quidem eiusmodi mulieri adferri non debere: quo minus autem persuadeat, si possit, non vetare sese. Et Artabazus quum ad Araspam venisset, conuicijs eum proscindebat, quod mulierem ipsam esse depositum diceret, & ipsum impium, iniurium, intemperantem: adeo ut Araspas pro dolore multum lacrymaretur, seque ob pudore occultaret, atque etiam metu exanimaretur, ne quid ipsi a Cyro accideret. Que ubi Cyrus cognouisset, arcessit eum, & solus cum solo loquitur: Video te (inquit) Araspa, metuere me, & maximo pudore adfici. Verum his sine imponito. Nam audio equidem Deos etiam ab amore victos fuisse, & non ignoro cuiusmodi ab amore hominibus, qui etiam prudentia praediti uiderentur, acciderint. Atque etiam ipse de meipso animaduerti, ita me continentem non esse, ut si formosis adsum, nihili eas faciam. Quin huius ego tibi rei sum auctor, qui te cum re inexpugnabili conclusim. Et Araspas sermonem ipsius excipiens: Enimvero tu, Cyre, hac etiam in parte sic te geris, ut in alijs, qui et mansuetus sis, et delictis humanis ignoscas. Me uero ceteri homines merore obruunt. Nam ex quo rumor de calamitate mea diditus est, inimici de me voluptatem capiunt, amici me convenientes ut e medio me subducam consulunt, ne quid a te mihi accidat, qui grauis sis a me adfectus iniuria. Et Cyrus: Certo scias, inquit, Araspa, posse te per hanc hominum de te opinionem vehementer gratam mihi rem facere, & socijs utilitates maximas adferre. Vtinam uero fiat, inquit Araspas, ut quid ego rursus tibi opportunum commodum. Quod si ergo volueris, ait, simulare quasi me fugias, atque ad hostes transire, arbitror fore ut ab hostibus tibi fides habeatur. Ego uero, inquit Araspas, ita me Iupiter amet, scio fore ut etiam per amicos excitetur fama, quasi te fugerim. Itaque redires nobis, ait, rebus omnibus hostium cognitjs. Quinetiam arbitror ita tibi fide habituros, ut & sermonum & consiliorum suorum te participem facturi sint: ut nihil adeo latere te possit eorum omnium, quae scire nos cupimus. Pergam igitur nunc, inquit Araspas. Nam scire debes etiam hoc unum fidei argumentum fore: quod effugisse videbor, ne quid abs te mihi accideret. An & venustam illam Pantheam relinquere poteris? Duo mihi Cyre,

Cyrus Araspam consolatur,

Cyri consilium sollers.

η δε απειφοσε μεν, και λω πιση τω αυθελ, και πορ
α τω ντε. (εφιλη γαρ αυτου Ιαχραδς) ου μω πει
κα πηροσε τω Αρασπου προς δ'ν Κυρος, οκνη-
σα συμβαλειν φιλονυ αιδουσε. επει δ' ο Αρασπας
δοκωλας τ' υπερειν, απετυγαρον α εβουλετο, υπειλκεσε τη
γυναικι, οπι ει μη βουλοισ εκυσα, ακουσα τ' ποιησοισ
ταυτα. εν βουβη η γυνη, ως εδφσε τω βιασε, εκει
τη κρηνη, δμια πεμπει τιν
δινουχον προς τον Κυρος, και κληθη λειψαι α-
παντα. οδ' ως ηκουσεν, αναγελασσεσ ιωδι τωδ
κρηνηνι τω ερωτω φρασκυλε εινου, πεμπει Αρ-
ταβαζον σιω τωδ δινουχα και κληθη αυτω επειν
βιαζεισσαι μεν μη βιαωτην γυναικα. πεπειν δε,
ει δωωαιτο, εκ εφη κωλυθη, ελθωλας δε ο Αρτα-
βαζω προς τ' Αρασπαν ελωιδερεσεν αυτουσ,
πρακτα θηκην τε ονομαζων τω γυναικα, α-
σιβειαι τε αυτω λεγση, αδικια η τε και τ' ακρα-
τικαι. ωσε δ'ν Αρασπαν πολλα μεν σακρυφασ
υπο λυπασ, και ταδιδεσσαι δ' υπο της αιχμωσ,
ακραλοισαι δε τωδ φεω μη λει και * πατρ υπο
20 Κυρου. ο οιω Κυρω και ταμαθων ταυτα, εκε-
λεσε τε αυτην, και μωδ' μωδω ελεσεσ. ερωσε,
εφη, ο Αρασπα, φοβουμω τον τε με, και οι αι-
αρηνη δφωδς ερηνη. παυσαι οτω ουτων. εγω
γαρ θεουσ τε ακνω ερωτω τ' εωσπιδαι, αιθρω-
πων τε οιδαι και μωλλα φρονιμοσ δοκωωταισ
ειναι οια πεπονθασιν υω ερωτω. και αυτουσ δε
εμαυτω και τ' γων μη αν κερεισθησαι ως τε (ωων
και λωισ τ' αμελησαι αυταδς. και βι δε ουτου τω
περαματω εγω αι ποσ εμι. εγω γαρ σε συγ-
και ελεσα εντω τω αμαλχω περαματι. και ο
30 Αρασπας εωλαεων επεν, δμια ου μεν ω Κι-
ρε, και ταυτα θμοι ε οιοσ πορ και ταμα,
περαδς τε και συγγνωμων τιν ανθρωπιων αμαρε-
τηματων. με δ', εφη, και οι δμιοι αιθρωωτοι
και ταδωσ τ' αχει. ως γαρ ο θεωσ διηλαθε της ε-
μης συμφορας, οι μεν εχθροι εφθονται μοι, οι
δε φιλοι προσωοτις συμβουλοισιν εκπεδωλας
εχρη εμαυτον, μη λει και παδω υπο ου, ως ηδι-
κωσ εμου μεγαλα. και ο Κυρω εωων, δι βι-
νω ιωδι, ο Αρασπα, οπι ταυτη τη δεξη οιοσ τ' ε
40 εμοι τε Ιαχραδς χαιεισσαι, και εδω συμβουλοισ
μεγαλα ωφελησαι. τ' ε γαρ γλυοιτο, εφη ο Αρα-
σπας, οπι ερωσ οι καιρω αν γλοιμω αυ χρη-
σιμω. ε τοινω, εφη, προς ποιησοι μελω εμε φβη-
γην εδελωισ εις εδω πολεμωισ ελθην, ομωαι
αν σε πσθυβωωαι υπο τιν πολεμωων. ερωγα και
μα δ', εφη, ο Αρασπας, και υπο τιν φιλων
οιδαι οπι ως οι πεφθωρωσ λογον αν πηροισι. ελ-
δωισ αν τοινω, εφη, ημεν, ωαι τα ειδωσ τα τ' κ-
λεμωων. ομωαι δε και λογων και βουλοματων
κρηνωων αν σε ποιοινο Αρα δ' πσθυβη, ως τε με-
50 δε εν σε λεληθεναι ων βουλομασαι εδδωαι. ως
πορεθωμαι οτω, εφη, ηδη νωι. η τ' τωσ, τ' ιωδι,
ει τ' πστων εσαι, δ' δοκειν με υπο ου τ' μελησων
τα πι παδην εκπεφθωγηναι. η κη δουση, εφη,
ακραλιπειν τ' κηλλω Πανθηαν; δυο γαρ, εφη, ο
Κυρω

υπεριβουλη
τυχην α εβου
πεισαι

ακραλοισ

εταδωαι

αμωωω

δ γαρ

εωαι
μιλλωσασαι

Κύρη, σαφώς ἔγωγε ψυχῶν. νῦν τὸ φιλοσόφου
 καὶ μὴ τὸ ἀδίκου σοφιστῆ τὸ ἔρωτος. εἴτ' δὲ μία γὰρ
 ἔσται ἄμα ἀγαθὴ τε καὶ κακὴ, εἴδ' ἄμα κα-
 λῶν τε καὶ αἰσχρῶν ἔργων ἔργα, καὶ ταῦτα ἄμα βού-
 λαί τε καὶ οὐ βούλεται πράττειν. ἀλλὰ τὸ φιλοσό-
 φου δύο ἐστὶν ψυχῆ, καὶ ὅταν ἢ ἀγαθὴ κερῆται, τὰ κα-
 λὰ πράττει. ὅταν ἢ κερῆται, τὰ αἰσχρὰ ἰδίῃ χει-
 ρεῖται. νῦν ὅ, ὡς σὲ σύμμαχον ἔλαβε, κερῆται ἢ
 ἀγαθὴ καὶ πάντων κλύ. εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἢ κερῆται
 ἔσται, ἔφη ὁ Κύρῳ, ὡς δὲ καὶ κερῆται, ἵνα κακίοις
 πτότερος ἢ ἡ ἀγαθῶν. ἔφη δὲ τὸ αὐτὸς τὰ πρὸ ἡμῶν,
 οὕτω τὸ ἀγαθὸν ὡς αὐτὸς τὰ πρὸ σέ. λε-
 γόμενα ἐμποδῶν μάστιγ' αὐτῶν ἐν βέλοντι πρὸς τ-
 τῆν. εἴη δ' αὐτὸ ἐμποδῶν εἰ ἡμῶν φαίης πρᾶσιν ἀ-
 ζῆτος ἐμβαλεῖν τῶν τῆς ἐκείνων χώρας. ταῦτα γὰρ
 ἀκούοντες ἦσαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀθροῖσιν, ἐκείνους
 ἔς φοβόμενος καὶ τὸ δὲ οἴκει. καὶ μὲν, ἔφη, πρὸ ἐ-
 κείνοισι ὅτι πᾶσι χρόνον, εἴτ' αὐτῶν ὅταν ἐγ-
 γύται ἡμῶν ὡς, ταῦτα μάστιγα ἡμῶν καυρὸς
 εἶδεναι ἔσται. συμβῆλθαι δ' αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς ἀ-
 πὸ αὐτῶν κερῆται εἶναι. ὅταν γὰρ οὐ ἀπέλθῃς
 εἶδεναι δοκῶν τῆς πᾶσιν αὐτῶν ἀναγκαῖον ἔστω τε-
 ταχθεῖ αὐτοῖς. μετατάσσεται δὲ ὁκνήσῃσι. καὶ λῦ-
 πη δὲ μετὰ τῆς ἡμετέρας, ἔβη ἡ γὰρ τὰ ἔξοντα.
 Αρασπας ἢ δὲ ἔστω ἡμετέρας, συλλαβῶν ἑστὶν π-
 σοπάτω. Δεραπῶνται, καὶ ἐπὶ πρὸς πικρὸν
 οἶα ὡς συμπεφῆναι τῶν πρᾶγματι, ὡς ἔπει. ἢ δὲ
 Πάνθηα, ὡς ἔπει οὐχ ὁμοῦ τῶν Αρασπῶν, πέμ-
 ψασα πρὸς τὸν Κύρῳ εἶπε. καὶ λυπῶ, ὡς Κύρῳ, ὅτι
 Αρασπας οἴχεται εἰς ἑστὸν πολεμῖον. εἰάν τ' ἡμῶν
 ἐσθῆς ἐπέμψαι πρὸς τὸν ἐμὸν ἀνδρα, ἐγὼ σοὶ ἀνα-
 δέξομαι ἢ ἔστιν πολὺ Αρασπῶν πτότερος ὅτι φίλον,
 καὶ δυνάμειν ἢ οἶδ' ὅτι ὁ πόσην αὐτῶν δυνάμει ἔχον
 πρὸς σοὶ. καὶ γὰρ ἢ πατὴρ τῆς νῦν Βασιλευσ-
 τῆς φίλος καὶ αὐτῶν. ὅ, ἢ νῦν Βασιλευσῶν καὶ ἔπει
 χεῖρσέ τοτε ἐμὴ καὶ τὸν ἀνδρα ὁμοῦ ἀπὸ
 δὲ ἡμετέρας. ἔπεισθην οὐ νομίζων αὐτῶν, οἶδ' ὅτι ἀ-
 σμῶν αὐτῶν πρὸς ἀνδρα οἷος σὺ εἶ ἀπαμαγείη.
 ἀκούσας ταῦτα ὁ Κύρῳ καλῶς ἐμπεῖν πρὸς
 τὸν ἀνδρα. ἢ δὲ ἔπεισθην. ὡς δὲ ἔγνω ὁ Αρασπῶ-
 τῆς τὰ πρὸ τῆς γυναικὸς σύμβουλα, καὶ τὰ μὲν δὲ
 ἔπεισθην ὡς ἔχει, ἀσπῶν τῶν πρὸς Κύρῳ,
 ἔπεισθην ἔχον ἀμφὶ τῶν διαχλίσι. ὡς δὲ λῦ πρὸς
 τοῖς τῶν πρὸ τῶν οὐκ ὡς, ἐμπεῖν πρὸς τὸν Κύρῳ,
 εἰπὼν ὅς λῦ. ὅ, ἢ Κύρῳ τῶν δυνάμει ἀγῆν καλῶς αὐ-
 τῶν πρὸς τῶν γυναικῶν. ὡς δὲ ἰδέσθην ἀλλήλων ἢ
 γυνῆ καὶ ὁ Αρασπῶν, ἢ ἀσπῶν τῶν ἀλλήλων ὡς
 εἰσὶν ἐκ δυσελπίσιν. ἐκ τῶν δὲ ἢ λέγει ἢ Πάνθηα
 τῆς Κύρῳ πῶν ὁσὸς τῆς καὶ τῶν ἑφροσύνῃν, καὶ πῶν
 πρὸς αὐτῶν καὶ τῶν οἰκιστῶν. ὅ, ἢ Αρασπῶν ἀκούσας ἔ-
 πει. τῶν αὐτῶν ἔχον κερῆται, ὡς Πάνθηα, χαλεπὸν Κύ-
 ρῳ ἔπεισθην τῶν καὶ ἔπεισθην τῶν ἀσπῶν, τῶν δὲ δὲ ἡμε-
 ἔφη ἢ Πάνθηα, ἢ τῶν πειρώμενος ἑμῶν τῶν ἐκείνων
 εἶναι οἷος πρὸς καὶ ἐκείνους τῶν δὲ σὲ; ἐκ τούτου δὲ ἔρ-
 χεται

Cyre, inquit, certò sunt animi. Nam id modò philoso-
 phatus sum cum iniquo magistro Amore. Nò enim
 si vnus animus foret, simul bonus & malus esset,
 neq; pariter actiones honestas et turpes amaret, neq;
 pariter eadem & uellet & nollet facere: sed manife-
 stum duos esse animos, & quando sanè penes bonũ
 est imperium, honestæ res suscipiuntur: vbi verò pe-
 nes malũ, turpia scilicet aggredimur. Nunc quia te o-
 pitulatore accepit, bonus animus imperio potitur,
 et quidè egregie. Quòd si ergo, inquit Cyrus, tibi quo-
 que visum, hoc iter suscipere: sic erit agendũ, ut apud
 illos etiã maiore fidem inuenias. Nimirum enũtiato
 10 ipsis, quæ à nobis gerantur, & quidè sic enũtiato, vt
 quæ abs te dicentur, maximo sint ipsis impedimen-
 to ad ea, quæ facere voluerint. Fuerit autè impedimẽ-
 to, si nos parari dixeris, ut alicubi agrũ ipsorum inua-
 damus. Nam si hæc audierint, minus totis virib. col-
 ligentur, metuente quolibet etiã domesticis rebus.
 Præterea maneto, inquit, apud ipsos quamplurimũ
 20 temporis. Nam cõmodissimũ fuerit ea, quæ vbi nobis
 erunt proximi, facient, maximè nos scire. Da item
 cõsilium, vt quocumq; modo fuerit optimũ, aciem in-
 struat. Etenim posteaquã tu discesseris, qui nosse ipso-
 rum aciei structurã videbere, necesse erit vt eodem
 modo sint dispositi. Nam verebuntur acie mutare,
 ac si quo alio modo eã sunt immutaturi, propter festi-
 nationem turbabuntur. Hoc modo egressus Ara-
 spas, sumtis secũ fidissimis famulis, & ad quosdam
 prolatis ijs, qualia maximè profutura negotio puta-
 30 bat, discessit. Quũ autè Panthea discessisset Ara-
 spam sensisset, mittit ad Cyrũ qui diceret: Ne tibi molestũ
 sit, Cyre, quòd Araspas ad hostes transierit. Nam si
 potestate mihi facias mittendi ad maritum meum,
 polliceor ego tibi, venturum amicum longè A-
 raspa fideliorẽ: atque etiam scio fore, vt cum
 quantis maximè poterit copijs tibi adsit. Nam hu-
 ius quidem regis, qui modò imperat, pater ei ami-
 cus erat: at is qui iam rerum potitur, etiam conatus
 est aliquando me ac maritum meum diuellere.
 40 Quamobrem sat scio, quòd quum ipsum insolenter
 iniuriũ esse ducat, lubens ad virũ talẽ, qualis tu es, se-
 se cõferet. Hæc vbi Cyrus audisset, mandat vt ad ma-
 ritum mittat: quòd quidem ipsa fecit. Quũ verò A-
 bradatas signa ab vxore cognouisset, atq; etiam ani-
 maduerteret, qui ceterarũ rerum status esset: lubens
 ad Cyrũ profectus est, cũ duobus ferè equorũ millib.
 Ad Persarũ uerò speculatores ubi peruenisset, mittit
 ad Cyrũ, & quisnam esset significat. Cyrus conti-
 nuò deduci hominẽ ad uxore iubet. Illi quũ se mutuo
 50 uidissent, cõplexi sunt sese, ceu par erat, ex insperato.
 Deinde Panthea Cyri pietatẽ, temperatiã, cõmiserã-
 tionẽ erga sese recẽset. Quæ Abradatas audiens, ait:

Araspas tra-
 sit ad hostes
 per simula-
 tionem.

Abradatas
 ad Cyrũ
 transit.

Quid igitur fecero, mea Panthea, quo gratiam Cyro quum tuo, tum meo nomine referam? Quid aliud, in-
 quit Panthea, quàm vt perinde erga ipsum te gerere coneris, atque se ipse erga te gessit? Post hæc ad
 l 2 Cyrum

παράμυθος ἄ-
 νθρωπος ἰσχυ-
 ρὸς οὐκ ἔστιν ἰ-
 κῆρ

Cyrum Abradatas venit: quem ubi vidit, prehensa ipsius dextra. Pro ijs beneficijs, ait, mi Cyre, quib. nos adfecisti, non habeo quod dicam maius, quam quod amicum me tibi, & ministrū & opitulatorem tradam. Quidquid velle te studiosē videro, in eo conabor operā tibi meā dare quā potero præclarissimā. Et Cyrus: Ego verò te accipio, inquit: ac nunc quidē dimitto, vt cum vxore cænes. Deinceps autem tibi etiam meo cum tuis ac meis amicis tabernaculo vtendum erit. Post hæc Abradatas quū Cyrum videret falcatorum curruum ac tum equorum tum equitum cataphractorum studio teneri: operam dabat, vt ex equestribus copijs suis currus centum perficeret, similes ipsius curribus: ac seipsum etiam parabat, vt in curru ductor ipsorum esset. Coniugabat autem currum suum ita, vt esset quadriga, & equos octo contineret. Vxor verò ipsius Pãthea de pecunijs suis aureum ei thoracem, & auream galeā, & brachialia confecit. Equos, quibus in curru vtebatur, tantū ereis tegumentis instruxit. His sanē rebus Abradatas occupabatur. Cyrus autem quadrigam ipsius intuitus, animaduertit fieri posse currum etiam octoiugem, vt octo boum iugis infimum machinarum domicilium ageretur. Et aberat hic currus vnā cum rotis à terra tribus vlnis. Huiusmodi turres si cum acie sequerentur, magno phalangi sue auxilio fore videbantur, & magno hostium acie detrimeto. Ipsi in edificijs & circuitus fecit & pinnas, inque turrim quamlibet viginti viros imposuit. Posteaquā verò omnia, quæ ad currus pertinebant, confecta essent: periculum agēdi fecit, & multo facilius octo iuga turrim agebant cū impositis ei militibus, quā iugum vnum id onus ferret, quod ex impedimentis ei imponebatur. Nam iugo vasorum onus, quod ferè quinq; ac viginti talenta equabat, imponebatur. At quum in turri ligna tragica scena crassitudinem haberent, & viri essent viginti, & arma: fiebat vt hæc in vnum quodq; iugum oneris minus, quā talenta quindecim conficerent. Vbi animaduertit nullo negotio currus hos agi posse, parabat sese, vt turres vnā cum exercitu in hostem duceret. Nam in bello captationem condicionis melioris existimabat & salutarem, & iustam, & fortunatam esse. Per id temporis etiam illi venēre, qui pecunias ab Indo ferebant, ac renuntiarunt, Indum in hanc sententiā ipsi respondere: Gratium est mihi, Cyre, te mihi significasse, quibus tibi rebus opus esset. Equidem mihi tecum hospitij ius esse volo, & pecunias tibi mitto. Quod si etiam alijs tibi sit opus, mitte qui adferant. Præterea imperatū est ijs, qui à me ad te veniunt, vt quidquid tu iusseris, faciant. Quæ quum audisset Cyrus, ait: Mando igitur, vt alij vestrum ijs in tabernaculis heic maneatis, in quæ vos recepistis, atque hæc pecunias adseruetis, & ex animi arbitrio quā incundissimē viuatis: tres au-

Cyrus octoiuges currus facit.

Indorū Rex Cyro pecunias mittit.

χεται πρὸς τὸν Κύρον ὁ Ἀβραδάτης· καὶ ὡς εἶδεν αὐτὸν, λαβόμενος τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ εἶπεν· ἀνθ' ὧν σὺ εὖ πεποίηκας ἡμᾶς, ὦ Κύρε, ἐκ ἔχω τί μείζους εἶπω ἢ ὅτι φίλον σοι ἐμαυτὸν δίδωμι καὶ δευράτωντα καὶ σύμμαχον, καὶ ὅσα αὐτὸν ὄρω σε σπουδαίοντα, συνεχρόσ σοι πειρασμοὶ μὴ γενᾶς ὡς αὐτὸν διώομαι κρᾶπτος. καὶ ὁ Κύρος εἶπεν· ἐγὼ δὲ δέχομαι· καὶ νῦν μὲν σε ἀφήμι, ἔφη, (ὡς τῆ γυναικὶ δὴ φησὶν, αὐτὸς δὲ καὶ πρὸ ἐμοῦ θέσει σε σκλωπῶν ὡς ὅτις τε καὶ ἐμοῖς φίλοις. ἐκ τούτων ὄραν ὁ Ἀβραδάτης σπουδαίοντα τὸν Κύρον πᾶσι ταῖς σφραγισμένοις ἀρμάσιν καὶ πᾶσι τοῖς πεδωρακισμένοις ἴσσοισι τῆ καὶ ἵππεσσιν, ἐπερᾶτο σωτελεῖν αὐτῶ εἰς τὰ ἐκείνων ἀρμάσιν ἐκ τῆ ἵππεσσιν τῆ ἐαυτοῦ ὁμοία ἐκείνων· αὐτὸς δὲ ὡς ἠγεσόμενος αὐτῶν ἰδίᾳ τῆ ἀρμάσιν παρεσκευάζετο. (ὡς δὲ εἶπεν αὐτὸν ἀρμάσιν τετραμένον τε καὶ ἡ ἵππων ὀκτώ. ἡ δὲ Πάθεια ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῆ ἐαυτοῦ χρημάτων χρυσῶν τε αὐτῶ θώρακα ἐποίησεν καὶ χρυσῶν κρᾶπτον, ὡσαύτως δὲ ὁ πᾶσι τοῖς ἀρμάσιν· εὖ δ' ἴσσοισι τῆ ἀρμάσιν χαλκῶσι πᾶσι περικλήμασι κατεσκευάζετο. Ἀβραδάτης δὲ ταῦτα ἐπεποίηκε. Κύρος δὲ ἰδὼν δὲ τετραμένον αὐτῆ ἀρμάσιν, κατενόησεν ὡς οἶόν τε εἶν καὶ ὀκτάρμον ποιήσειας, ὡς τε ὀκτὼ ζεύγησιν βοῶν ἄγειν τῆ μηχανῶν δὲ κατῶτα τὸν οἰκημα. ὡς δὲ τῆ τοῦ τειρογμον μάλας ἀπὸ τῆς γῆς σὺν τοῖς τροχοῖς. τοιοῦτοι δὲ πύργοι σὺν πύξιν ἀκλουδουῶτες ἐδόκειν αὐτῶ μεγάλη μὲν ἰδιουσία γενᾶς τῆ ἐαυτοῦ φαλαγγί, μεγάλη δὲ βλάβη τῆ τῆν πολέμων τάξιν. ἐποίησε δὲ ἰδίᾳ τῆ οἰκημάτων καὶ πᾶσι τοῖς ἀρμάσιν καὶ ἐπάληψεν· ἀνέβηκα δὲ ἰδίᾳ τῆ πύργων ἐκείνων ἀπόρως εἰκοσι. ἐπεὶ δὲ πάντα (ὡς εἶπεν αὐτῶ τὰ πᾶσι τοῖς πύργοις, πείραν ἐλαμβάνει τῆ ἀρμάσιν. ὁ πᾶσι τῶν ἡκ τὰ ὀκτὼ ζεύγησιν τῶν πύργων καὶ εὖ ἐπ' αὐτῶ ἀπόρως, ἡ δὲ σκωφορεῖν βαρῆσιν ἐκείνων δὲ ζεύγος σκωδῶν μὴ γὰρ βαρῆσιν ἀμφὶ τὰ ἐκείνη καὶ πέντε τάλαντα ἰδίᾳ ζεύγῃ τῆ πύργου, ὡς πᾶσι τῶν γκῆσ σκωδῶν, τῆν ξύχρον τῶν πύργων καὶ ἐκείνων αὐτῶν καὶ ὀκτῶν, ὡς εἶπεν ἡ πᾶσι τῶν πᾶσι τῶν πύργων. ὡς δ' ἐγὼ εὖ πορον εἶδεν τῶ ἀπογῶν, πᾶσι τοῖς ἀρμάσιν τῶ ὡς ἀμαξῶν εὖ πύργου (ὡς τῶ σφραγισμάτε, νομίζων τῆ ἐν πολέμῳ πλεονεξίαν, ἀμαξῶν πλείων τῆ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ δίδουμονίαν. ἡ ἡλθον δὲ ἐν τούτῳ τῶ χρόνῳ καὶ πᾶσι τῶ ἰνδῶν χρημάτων ἀγρῆτες, καὶ ἀπὸ γαλλῶν αὐτῶ ὅτι ὁ ἰνδῶν ἰδιουσία τοῖς εἰσέδει· ἐγὼ, ὡς τὸ Κύρε, ἡδύμαι ὅτι μοι ἐπιγγελασ ὡς εἶδον, καὶ βούλομαι συξένθ' εἶν, ὁ πέμπω σοι χρήματα· καὶ ἄλλων δὲ ἡμετα τῶ πᾶσι. ἐπέσταλται δὲ ὡς πρὸ ἐμοῦ ποιεῖν ὁ, πᾶσι σὺν κελύξιν. ἀκούσας δὲ ὁ Κύρος εἶπε· κελύξιν ὡς εἶπεν ἡμᾶς εὖ μὴ δ' ἡμᾶς μείοντα εἶν. εὖ κατεσκευάζετε, φυλάττετε τὰ χρήματα, καὶ ζῆν ὅπως ὑμῶν ἡδίστων ἔσσι· τῆσιν δὲ μοι

τὸ ἀγαθόν.

ὡς εἶπεν τὸν ἀπὸ τῶν πύργων πᾶσι τοῖς ἀρμάσιν

Κύρος εἶπε ἀπὸ γαλλῶν

tem

δέ μοι ἐλθόντες ὑμῶν εἰς τὸν πολεμῖον, ὡς πα-
 ρὰ τῶ Ἰνδοῦ πῶδὲ συμμικχίαι, ὅ τὰ ἐκεῖ μαδόν-
 τες, ὅ, πὶ ἀν' ἀλέγροι τε καὶ ποιδῶσιν, ὡς τὰ χίστε
 ἀπαγγέλατε ἐμοί τε καὶ τῶ Ἰνδοῦ. καὶ ταῦ-
 τὰ μοι κελῶς ὑπερετήσητε, ἔπι μάλλον ὑμῶν
 χάειν ἐθῶμα βούτου ἢ ὅπ' χήματα πάρεστε ἀ-
 γοντες. καὶ ἔπειθ' οἱ μὲν δουλοῖς ἰοικότες κατὰ σκο-
 ποῖ ἐδὲν ἄλλο διώκοντα ἐδότες ἀπαγγέλλει
 ἢ ὅσα πᾶντες ἴσασιν· οἱ δὲ βουλοῖτο οἱοῖ πῆρ ὑμῶν
 ἀνδρες πολλαίους καὶ τὰ βουλοῦματα κατὰ
 μανθάνουσιν. οἱ μὲν δὲ Ἰνδοῖ, ἀκούσαντες ἠδέως
 καὶ ξενισθέντες τότε πρὸς Κύρω, συσκέουσαι μῆνοι
 τῆ ὑπεραία ἐπορεύοντο, ἔπορευμένοι ἢ μὲν κα-
 ταμαδόντες ὅσα ἀν' διώκοντα πᾶσαι ἐκ τῆ
 πολεμῖον, ἤσαν ἢ ὡς διώκον τὰ χίστε. ὁ δὲ Κύ-
 ρος τὰ τε ἄλλα πρὸς τὸν πολεμῖον πῆροκιδάζε-
 το μάλλο πρεπῶς, ὡς δὴ αἰὲρ ἐδὲν μὲρον ὑπο-
 νοῶν πρὸς τὴν ἐπεμύλιον δὲ ἢ μόνον ὦν ἐδῆε ἴσῃς
 συμμύλοις, ἀλλὰ καὶ εἰεν αἰεταλλε πρὸς ἀμῆ-
 λω τοῖς φίλοις ὅπως αὐτοῖ ἐκταῖ φανέντου
 βύσπολὸ τὰ βίη ἢ ἰπικύτα τοῖ ἢ ἀκρίλιτικῶ τὰ τοῖ
 ἢ βετικῶ τὰ βίη ἢ φίλο πινῶ τὰ τοῖ. ταῦτα δὲ ἔζε-
 γάζετο ἐπὶ τὴν ἴσῃς ἀήρασ' ἔζεγον, ἢ πινῶν τῶν κῆρα
 πῆσῃς ἐκταῖ χῆ· ἢ τῶν ἀρῆροντας ὅ οὖς ἐώρα ἰδι-
 μύλιον βούτου ὅπως οἱ τὸ αὐτῆν κῆρα πῆσῃς
 ἔοντα στραπῶτα, καὶ βούτου ἐποιῶντα πῆρ
 ξυσε καὶ χαριζόμενοι αὐτοῖς ὅ, ἢ δύνατο. εἰ δὲ
 ποτε δύσῃαν ποιοῖτο καὶ ἐορτῶν ἄγοι, καὶ ἐν
 ταῦτη ὅσα πολέμου ἐνεκῆ μελετᾶσιν οἱ ἀνθρώ-
 ποῖ, πᾶντων βούτων ἀρῆρασ' ἐποιῆ. καὶ ἀθλα-
 τῶν νικῶσι μάλλο πρεπῶς ἐδῆου, καὶ ἡ πο-
 λὴ δύσῃα ἐν τῶ στρατῶματι. τῶ δὲ Κύρω
 ἐδῆον ἢ ἠδὴ ἀρῆρατελισμονῶν ἡ ὅσοσα ἐβούλε-
 ῶ ἔχων στρατῶτα, πᾶσιν τῆν μὲραδῶν. καὶ
 γὰρ οἱ πῆρα ἰπῆσ' ἐκπλεῶ ἠδὴ ἠσαν εἰς τὸν μν-
 εῖοισ'· ὅ τὰ ἀρῆματα τὰ ἀρεπανηφόρα ἢ τε αὐ-
 τὸς κατὰ σκοδῆσιν, ἐκπλεῶ ἠδὴ ἡ εἰς τὰ ἐκταῖ-
 ῶν, ἢ τε Αἰραδῆτης ὁ βούτοισ' ἐπεχέρησε κατὰ σκοδῆ-
 ζῆν ὁμοῖα τῶν Κύρου, καὶ ταῦτα ἐκπλεῶ ἡ εἰς
 ἄλλα ἐκταῖ-ῶν. καὶ τὰ μὲραδῶν ἢ ἀρῆματα ἐπεπέ-
 και Κῆρος Κυαξῆρα εἰς τὸν αὐτὸν τῶσπον τῶσπον
 μετασκοδῆσαι ἐκ τῆσ τῶσπῆσ καὶ λιβυκῆσ δι-
 φρεῖασ· ὅ ἐκπλεῶ καὶ ταῦτα ἡ εἰς ἄλλα ἐκτα-
 ῶν. καὶ ἰδι τὰσ καμῆλασ ὅ ἐκτεταχῆνοι ἠσαν
 ἀνδρες δύο ἐφ' ἐκταῖ σπῆ βῆσῃται· καὶ ὁ μὲν πᾶ-
 σῃ στρατὸσ οὕτωσ ἔχε πᾶσ γῶαμῶ ὡσ ἠδὴ πᾶ-
 τελῶσ κελῶρα τῆκῶσ, καὶ ἐδὲν ὄντα τὰ τῆν πο-
 λεμῖον· ἐπεὶ ὅ οὕτωσ ἀρῆρα μῆλων ἠλθον οἱ Ἰνδοῖ
 ἐκ τῆ πολεμῖον, οὖσ' ἐπεπῶμῃ Κῆρος ἰδι τὸ κα-
 τασκοπῆ, καὶ ἐλεγον ὅπ' Κροῖσοσ μὲν, ἢ γῆμῶν
 ἢ στρατῆρὸσ πᾶντων ἠρῆμῶσ ἢ τῆ πολεμῖον,
 δεδῶγῆνον δ' εἰν πᾶσῃ τῶσ συμμάχῃσ βασιλεύ-
 σῃ πᾶσῃ διώκαμῃ ἐκταῖσ πῆραναί, χήματα δὲ
 εἰσφῆρῃ πᾶμῆμα, ταῦτα δὲ τελεῖν καὶ με-
 αδομῆνοσ οὖσ' δύναμῶσ, ἢ ἀρῆρα μῆλοσ οἱσ δῆοι· ἠδὴ
 ὅ ἢ καμῆρα μῆλοσ εἰν πᾶσῃσ ἢ ἀρῆρα μῆλοσ
 φῶρεσ, αἰγῶ πῆλοσ ὅ πῆρα πᾶσιν· ὅ ἀριθμῶν ἐλεγον
 εἰσ δῶ

te uestrum ad hostes trāseatis, quasi veniatis ab Indo
 societatis in eūde gratia, & cognitis istis reb. omni-
 bus, quid dicant quidue faciant, quamprimū quum
 mihi tum Indo renuntietis. Atq; in his si mihi egre-
 giā operam nauabitis, maiores etiā vobis gratias ha-
 bebo, quā quod pecunias attuleritis. Nā explorato-
 res seruis cōsimiles nihil aliud, quod sciant, renūtiare
 possunt, quā quæ nota sunt uniuersis. At eiusmodi
 homines, quales vos estis, sepe numero etiā consilia
 cognoscunt. Quæ quæ Indi lubenter audissent, & a
 Cyro excepti hospitaliter essent: paratis reb. suis po-
 stridie proficiscēbātur, sanctē pollicētes se, vbi de ho-
 stibus quantū maxime possent, didicissent, quā fieri
 possent celerrime redituros. Et Cyrus quū alia para-
 bat ad bellū magnificē, (ut erat vir, qui nihil exiguū
 gerere cogitaret) tum non solū ea curabat, quæ socij
 censuissent, sed etiā contentionē inter amicos excita-
 bat, ut armati pulcerrimē, & equitandi, iaculandi,
 facitandi peritissimi, laborumq; patientissimi con-
 spicerentur. Atq; hæc effecit tum ad venationes eos
 educendo, tum prestantissimos vbiq; præmijs ornā-
 do. Quin & præfectos, quos videret studiose operā
 dare, ut milites ipsorū quā optimi essent, partim col-
 laudādo excitabat, partim ipsis gratificādo quacūq;
 in re possent. Quod si quando faciebat rem sacram, se-
 stumue diem agebat: tum quoq; de ijs omnibus, quæ
 homines belli gratia exercēt, certamina instituebat,
 & præmia victorib. magnificē largiebatur: ut mul-
 ta in exercitu esset hilaritas. Iamq; adeo Cyro perfe-
 cta ferē omnia erant, quibus ad expeditionem erat
 vsurus, extra machinas. Nam equitū Persicorum
 numerus ad decem millia copiose excreuerat, &
 falcati currus, quos ipse parauerat, propē iam cen-
 tum expleti erant, & totidem alij, quos Abra-
 dates ille Susius ad imitationem Cyri curuum para-
 re conatus fuerat. Etiam Cyaxari Cyrus auctor
 fuerat, ut currus Medicos ad eundem modum ex
 Troiana Libycāq; curuum forma immutaret, qui
 quidem & ipsi centum alios explebant. Præterea
 delecti erant pro camelis milites, in singulos bini sa-
 gittarij. Maxima verò pars exercitus hoc erat a-
 nimo, quasi qui omnino iam vicissent, atque ho-
 stium res nullius momenti forent. Quum autem
 illis ad hunc modum adfectis, Indi ab hostibus redij-
 sent, quos speculandi gratia Cyrus miserat: ac dice-
 rent Cræsum lectum esse ducem & imperatorem
 omnium hostium, & decretum ab omnibus so-
 cijs regibus, ut quisque cum copijs suis vniuersis
 adesset, pecuniasque permultas conferri debere,
 quæ impenderentur partim ad conducendum eos
 mercede, quos possent, partim ad largitionem in il-
 los faciendam, quos necesse foret: præterea condu-
 ctos iam mercede permultos esse Thraces gladijs
 cinctos, & Aegyptios nauigijs aduehi, quos dice-
 bant

βουλοῦμενα

ὡς αὐτὸν ἔλεγε

καὶ τῶ

κατασκοπεῖν

Hostiliū co-
 piarum am-
 plitudo.

ὡς πρὸς πρῶθεν ἀφρακτέντα ὡς εἰς φυγῶν, ἀλλ' οἷτε ἴστωσι εἰσὶ κρητὰ τε θωρακισμένοι οἱ αὖτις ἀρμασίν, οἷτε λυίοιοι αὖ πύργοις ἐστάσι ξυλίνοισ, τὰ ὑπὲρ ἔχοντα ἅπαντα (μικροεξασημένιοι θώραξι κὴ κρηταῖσι, ἀρέπανά τε σιδῆρεά πῶδι βίσι ἀξοσί προσηρμοσται, ὡς ἐλθόντες κὴ οὐδὲ δὴ δὴς εἰς τὰς τάξας τῶ ἀναπίων. πρὸς δ' ἐπὶ κἀμῆλοι εἰσὶν αὐτοῖς ἐφ' ὧν προσελθόντων ἄν μὲν ἐκείσθην ἐκείτων ἴστωσι ἔκ αὐτῶ ἀνάσσειν το ἰδόντες. εἰ δ' ἄλλοις ἔχοντες πρῶτα σιν, ἀφ' ὧν βίσι μὲν αὐτῶ ἀρέξουσιν, ἡμᾶς δ' ἐβάλλοντες κωλύουσιν οὐ τῶ ἰσπεδῶ μάχεσθαι. εἰ δὴ ταῦτα ἡγγελλέ τις ἡμῖν αὖ βίσι πολεμίοις ὄντα, οἱ κῶ φοβούμενοι τί αὐτῶ ἐπορήσεται; ὁπότῃ ἀπαγγελομένων ὅτι Κροῖος μὲν ἦρτα βίσι πολεμίοις στρατηγός, ὁσὺσὶ τῶ σῦρων κρητῶν ἐγένετο ὁσὺ σῦροι μὲν μάχῃ ἠὲ ἡδέντες ἐφυγον, Κροῖος δ' ἰδὼν ἠὲ ἡμῶν, αὐτῶ τῶ ἀρέξαι βίσι συμμαχοῖς, φθίζον ἄχετο. ἔπειτα δὲ ἀπαγγέλλεται δῆπου ὅτι αὐτοῖ μὲν αὖ πολεμίοι οὐκ ἴκανοὶ ἠγούσται ἡμῖν εἶναι μάχεσθαι, δῆλοισ δὲ μισθούσται ὡς ἀμεινον μαχομένων ὑπὲρ σφῶν ἢ αὐτοῖ. εἰ μὲν βίσι ἡσὶ ταῦτα μὲν βίσι αὐτῶ ὄντα δὴνὰ δοκῆ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα φαῦλα, τῶ βούβους ἐπὶ φημι χρηταῖ, ὡ ἀνθρώποις, ἀφῆνοι εἰς τῶν ἀναπίων. πολὺ γὰρ ἐκεί ὄντες πλείω αὐτῶ ἡμᾶς ὠφελῶν ἢ ἡμῶντες. ἐπεὶ ταῦτα εἶπεν ὁ Κύρος, ἀνέστη Χρυσάντας ὁ Πέρσης, καὶ ἔλεξεν ὡς δὲ. ὦ Κύρε, μὴ θαύμαζε εἴπινες ἐκκυθῶ πασάσιν ἀκύνουσι τῶν ἀγγελομένων. οὐ γὰρ φοβούμενοι οὐτῶ διετέθησαν, ἀλλ' ἀχθόμενοι, ὡς πέρ γε ἔφη, εἰ πῶν Βελωμένων τε καὶ οἰομένων ἢ δὴ ἀριστήσιν, ἡγαγγελλῶν πῆ ἔργον ὁ ἀνάγκη εἶναι πρὸ τῶ ἀρίστου ἡγαγγελλῶν. ὡ δὲ εἰς αὐτῶ, ἡοῖμαι, ὡ εἶναι τῶ ἀκύνουσι. ὡ τῶ τοῖνω καὶ ἡμῶς, ἢ δὴ οἰομένοι πλεονέξουσιν, ἐπεὶ ἡκύνουσι μὲν ὅτι τῶ ἐστὶ πῆ λαιπὸν ἔργον ὁ δὲ ἡγαγγελλῶν, σιωποῦσθαι μὲν, οὐ φοβούμενοι, ἀλλὰ ὡ ἀπαγγέλλῶν αὐτῶ ἢ δὴ καὶ τῶ βουλομένοι. ἀλλὰ γὰρ ἐπεὶ ἢ πῶδὶ σφῶν μόνον ἀρνησόμεθα, ὅπου σῖβος κρητῶ καὶ πρῶτα τῶ βίσι, κὴ φοίνικας αὖ κρητῶ φοροῖ, ἀλλὰ καὶ πῶδὶ λυδίας, ἐν δὲ κρητῶ μὲν οἷν, κρητῶ δὲ σῖβος, κρητῶ δὲ ἔλαιον, δαίλαττα δὲ πρῶτα κρητῶ, καὶ ἢ πῶ πλείω ἔρχεται ἢ ὅσα τις ἐάρα καὶ ἀγαθὰ. ταῦτα, ἔφη, ἐνοοῦμένοι, ἐκίπῃ ἀχθόμεθα, ἀλλὰ θαρρόμεθα ὡς μάλιστῶ, ἢ δὴ δαίτην καὶ τούτωσ τῶ λυδίων ἀγαθῶν ἀφρακτέμεθα. ὁ μὲν οὕτωσ εἶπεν. οἱ δὲ συμμαχοῖ πάντες ἠαθῆσαν τε τῶ λόγῳ καὶ ἐπῆσαν καὶ μὲν δὴ, ἔφη ὁ Κύρος, ὡ ἀνθρώποις, δοκῆ μοι καὶ ἔναι ἐπ' αὐτοῖς ὡς τῶ χροῖ. ἢ δὴ πρῶτον μὲν αὐτοῖς φάσασθαι ἀφρακτέμενοι, ἢ δὴ διωόμεθα, ὅπου τὰ ἡδὴ τῶ αὐτοῖς συλλέγεται. ἔσφτα δὲ ὅσα αὐτῶ δαίτην ἡοῖμαι, προσύτω μῆσ μὲν τὰ πῶντα αὐτοῖς ἐν ἡμῶν, πλείω δὲ τὰ ἀπόντα. ἢ δὴ μὲν δὴ οὕτω λέγω. εἰ δὲ τις ἢ δὴ ὡσ πῶσ γινώσκῃ ἢ ἀσφαλέστερον εἶναι ἢ ἡμῶν ἢ μὲν, διαδοκῆσθαι. ἐπεὶ δὲ σιωποῦσθαι μὲν πῶσ

auerſi velut ad fugam, ſicut prius: ſed tum equos in curribus cataphractos eſſe, tum aurigas in turribus ligneis ſtare, quorū partes corporis eminentes omnes loricis ac galeis tecta ſint: & falces ferreas ad axes aptatas eſſe, quo & illi ſtatim in aduerſariorū ordines impetū faciāt. Præter hæc habere ipſos camelos, quib. aduehantur, quorū vnum vel centum equi videre nō ſuſtineant. Aduentare item eos cum curribus, de quibus ſint opem laturi ſuis, & vos eiacuſando impedituri, quo minus in planicie dimicetis. Hæc igitur ſi quis vobis, qui iam in metu eſtis, nuntiaret hoſtibus adeſſe: quid facturi eſſetis? quando ſiam adeo perturbamini] allatis nuntijs, quod Cræſum hoſtes imperatorē legerint, qui tanto Syris imbellior fuit, vt quū Syri prælio victi fugerent, ipſe victos eos eſſe videns, quib. opem vt ſocijs ferre debebat, fuga ſe ſubduceret. Deinde nūtiatur ſanè, hoſtes ipſos ſe nō idoneos arbitrari, qui nobiſcū pugnet, & alios mercede conducere, quaſi pro eis melius illi præliaturi ſint, quàm ipſimet. Hæc igitur quum ita ſe habeant, ſi quibus terribilia videntur eſſe, noſtra verò futilia: hos equidem aio, milites, ad hoſtes ablegandos eſſe. Nam multo magis nobis profuerint, ſi cum illis ſint, quàm ſi nobis adſint. Poſtea quæ hæc Cyrus protulit, Chryſantus ille Perſa ſurgens, hoc modo loquutus eſt: Ne tibi mirum ſit, mi Cyre, quoſdam auditis hiſce, quæ nuntiantur, triſtes viſos eſſe. Nam non eo ſic adfecti fuere, quaſi metu percellerentur: ſed propter indignationem, perinde ac ſi quibus iam & cupientibus prandere, & exiſtimantibus id futurum, opus aliquod denuntietur, quod neceſſe ſit ante prandium abſolui: neminem opinor id audientem delectatum iri. Sic nos etiam, qui fore putabamus vt opes conſequeremur, poſtea quàm inaudivimus reſtare quoddam opus, quod abſoluendum ſit: vultus noſtros contraximus, non qui metu percelleremur, ſed illud etiam vellemus effectum eſſe. Verum enim uerò quia non de Syria ſolum dimicabimus, quæ & frumenti, & pecudum, & palmarum feracium copiam habet, ſed etiam de Lydia, in qua vini, ficorum, olei magna eſt copia, & quam mare alluit, per quod bona plura, quàm quiſquam viderit, aduehantur: hæc igitur cogitantes, nō iam amplius indignamur, ſed quàm maxime fidentibus animis fruamur, vt quàm primùm etiam Lydijs hiſce bonis fruamur. Hæc illius verba fuerūt, quib. vniuerſi ſocij delectati, eadē comprobabant. Et Cyrus: Equidē ait, arbitror quàm celerrimè aduerſus eos pergen- dū eſſe, vt primùm ipſos eò veniēdo anteuertamus, ſi quidem poterimus, ubi cōmeatū colligunt. Deinde quātō celerius iuerimus, tāto pauciora parata habebūt, ac plura deſiderabūt. Equidē ita cenſeo. Quod ſi quis vel tutius uel facilius aliquid alia ratione factu- ros nos ſentit, ſanè doceat. Quū aut adſentiretur mul-

τίτιος

ὅτι περιλειπ

ἄλλα π

ti necessarium esse, ut quamprimum in hoste pergerent, ac nemo contradiceret, tum vero Cyrus huiusmodi orationem est usus: Iamdudum, socij, tum animi tum corporatum arma, quibus utendum erit, parata sunt. Nunc vero commeatus ad iter comportandus est tam nostra quam iumentorum, quæcumq; habemus, opera: isq; non minor quam viginti dierum. Etenim ratiocinando reperio, plurimum quam quindecim dierum iter nobis fore, in quo nihil commeatus inueniemus. Nam sublatus est partim a nobis, partim ab hostibus, quantum quidem illi potuerunt. Quamobrem comportari necesse est, quantum satis sit cibi, (nam absq; hoc sit, nec preliari nec vivere possimus) & vini tantum habere quemuis oportet, quantum satis fuerit ad consuefaciendum nos, ut aquam potemus. Nam pleraq; via pars vino caret, in qua si vel plurimum vini comportemus, non tamen illud suffecerit. Quare ne si subito vinum nos deficiat, in morbos incidamus, sic faciendum erit: ad cibum iam statim aquam bibere incipiamus. Nam id si modo fecerimus, mutationem non magnam sentiemus. Etenim quicumq; polenta vescitur, is semper maxime aqua mistam: qui pane, aqua madefactum panem comedit. Quin & elixa omnia multa cum aqua parantur. Post cibum vero si vinum potabimus, nihilo secius animus quiescet. Deinde vinum etiam illud imminui debebit, quod a coena sumitur, donec consuefaciendo aquam bibere possimus. Nam quæ paulatim fit commutatio, facit ut natura mutationes ferat: quod quidem Deus ipse nos docet, qui paulatim ab hyeme nos ad perferendum ingentes aestus abducit, & ab aestu ad acrem hyemem: quem imitando peruenire ad id, quod necesse est, multo antequam condocerit debemus. Quin & stratorum pondus in commeatu insumite. Nam tametsi commeatus vobis superet, non tamen erit inutilis: & si strata vobis desint, metuendum non erit, quin suaviter dormituri sitis. Sin autem, me accusate. Enimvero cui vestis est copia, is sciat hanc permultum & recte valenti & egrotanti prodesse. Obsonia paranda sunt quæcumq; plurimum acida, & acria, & salsa fuerint. Nam hæc ad cibum excitant, & quamdiutissimè durant. Posteaquam vero ad loca necdum direptiones passa peruenierimus, ubi consentaneum est frumentum nos habituros, manuarum mole paranda deinceps erunt, quibus panem faciamus. Nam id ex ijs instrumentis, quibus fit panis, leuissimum est. Præterea parata sint necesse est etiam illa, quibus homines egroti indigent. Nam horum pondus per est exiguum, & si quid tale vsuueniat, maxime requiruntur. Habenda etiam lora sunt. Nam plurimum hominibus tum equis per hæc connectuntur, quæ si attrita sint & rupta, ociari necesse est, nisi lora subiungat quis habuerit. Quod si quis didicit tragulam polire, huic utile fuerit asciam non obliuisci. Utile fuerit etiam limam secum ferre.

Nam

λοιός χριών ἐκ ὀπταχίσα πορεύεσθαι ἰδίῳ δὲ πολέμοιο, ἀντέλεγε δὲ ἑδεις, ἐκ βύτου δὲ ὁ κύριος ἔρχετο λόγου τοιοῦδε. Ἀνθρώποι σύμμαχοι, αἱ μὲν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ὅσα ἔσονται οἱ θεοὶ ἴσως ἔσονται, ἐκ πομποῦ ἡμῶν ἰδίῳ δὲ πορεύεσθαι. νῦν δὲ τὰ ἰδίῳ τῆς εἰας δεῖ εἰς τὴν ὁδὸν συσχευάζεσθαι αὐτοῖς τε ἡμῶν καὶ ὁπόσοις τε περὶ ἅπαντα χροῖματα, μὴ μείον ἕκαστον ἡμῶν. Ἐγὼ γὰρ λογιζόμενος διείκω πλεονάζω ἢ πεντακαίδεκα ἡμῶν ἐσομένῳ ὁδόν, ὃν ἔδεν βύρα μὲν τῆν ἰδίῳ τῆς εἰας. ἀπεσχευάζεσθαι γὰρ, τὰ μὲν ἰδίῳ ἡμῶν, τὰ δὲ ἰδίῳ τῆν πολέμοιο ὅσα ἐδύναστο. συσχευάζεσθαι οὖν καὶ σίτον μὲν ἰσχυρόν. (αἰὲν γὰρ βύτου ἔτε μάλιστα οὐτε ζῆν δύναίμεθα αἰ) οἶνον δὲ τοσούτου καὶ ἔχειν ἕκαστον ὅσοις ἰσχυρὸς ἔσται ἐδίξαι ἡμᾶς αὐτοῖς ἰδίῳ ποτεῖν. πολλὰ γὰρ ἔστι τῆς ὁδοῦ ἀοινοῦ, εἰς ἡμῶν οὐδ' αἰ πάντων πολὺν οἶνον συσχευάζεσθαι, διαρκέσει. ὡς οὖν μὴ ἴσχυον ἀοινοῖ γενόμενοι νοσημαὶ περὶ πᾶσι μὲν, ὡς καὶ ποιεῖν ἰδίῳ μὲν ἰδίῳ σίτω νῦν βύρα ἀρ-
20 χόμεθα πίνειν ἰδίῳ. τῶν γὰρ ἡδὴ ποιοῦντες οὐ πολὺ μεταβαλοῦμεν. καὶ γὰρ ὅσοις ἀλφίτισσι-
τῆ, ἰδίῳ μεμνημένῳ αἰ τὴν μάζαν ἐδίξαι-
κὴ ὅσοις ἀρτοσιτῆ, ἰδίῳ δεδουμένῳ δὲν ἀρτον. καὶ
τὰ ἐρτά ἰδίῳ ταῖς μετ' ἰδίῳ τῆς πλεονάζου ἐσχευά-
σαι. μετὰ δὲ δὲν σίτον εἰ οἶνον ἰδίῳ πίνουμεν, ἔδεν
μείον ἔχουσα ἢ ψυχὴ ἀπαύσεται. ἔπειτα δὲ
καὶ τῶν μὲν δὲ δὲ πνον ἀφαιρῆν καὶ, ἔως αἰ μολ-
δωμεν ἰδίῳ ποτεῖν γενόμενοι. ἢ γὰρ καὶ μικροῖς
30 τμητά μάλιστα πᾶσαν ποιεῖ φύσιν ἰδίῳ φέρειν τὰς
μεταβολὰς. διότι καὶ ὁ θεός, ἀπάρων
ἡμᾶς καὶ τὰ μικρόν τε τῶν χειμῶν ἰδίῳ εἰς τὸ αἰε-
χευάσαι ἰδίῳ δὲ ἀλφί, καὶ ἐκ τῶν δὲ ἀλφίσι εἰς
δὲν ἰσχυρὸν χειμῶνα. ὃν καὶ μμουνόμοιο, εἰς ὃ
δεῖ ἔλθειν περὶ φθισμένους ἡμᾶς ἀφικνεῖσθαι. καὶ
δὲ τῆν στραμάτων δὲ βάρῳ εἰς τὰ ἰδίῳ τῆς εἰας
40 τῆς ταῖς ἀπανᾶται. τὰ γὰρ ἰδίῳ τῆς εἰας ποτεῖν
τῶν τε ἐκ ἀρχῆς ἔσται. στραμάτων δὲ εἰς δὲ
δέντες μὴ δέσπῃ ὡς οὐχ ἡδέως καθευδέσθε. εἰ
δὲ μὴ, ἐμὲ αἰ πᾶσι. ἐδίξαι μὲν τοῖς ὄφθῃν ἀφδο-
νωτέρῳ πῶσι πομὰ καὶ ἰσχυρόν τε καὶ κέ-
50 μονοπ ἰδίῳ κερῆ, ὅσα δὲ καὶ ἰσχυροῦσθαι ὅ-
σα δὲν ὄξαι ἰδίῳ πλεονάζου καὶ δευμὰ καὶ ἀλμυ-
ρα. ταῦτα γὰρ ἰδίῳ σίτον τε ἀγχι καὶ ἰδίῳ πλε-
τον ἀρτῆ. ὅταν δὲ ἐκβαίνωμεν εἰς ἀκέραια, ὅ-
που ἡμᾶς εἰς ἡδὴ σίτον λαμβάνειν, χερσὶ μὲν
καὶ αὐτὸ δὲ πᾶσαν συσχευάζεσθαι αἰς σίτο ποιεῖ-
μεθα. τῶν γὰρ κρυφῶσι τοῖς τῆν σίτο ποιεῖ-
δράνων. (ἰσχυροῦσθαι δὲ καὶ ὡν ἀσθενουῖ-
τες δέονται ἀνθρώποι. βύτου γὰρ ὁ μὲν ὄγκος
μικρότατος, ἢν δὲ τὴν τοιαύτην γενῆται, μάλ-
60 λιστα δέσσει. ἔχει δὲ καὶ ἡμᾶς ταῖς πᾶσι
καὶ ἀνθρώποις καὶ ἰσχυροῖς ἡμᾶσιν ἡρπῶται.
ὡν καὶ ταῖς βουρῶν καὶ καὶ ταῖς ἑρπῶν καὶ ἀνά-
κη ἀρχῆν, ἢν μὴ πῶς ἐχῆ πᾶσι τῆς εἰας.
παῖδῶνται ὅ παλῶν ἔσται αἰς, ἀγρῶν ὅ ἐν ἡλῆς
μὴ ἰδίῳ λαβεῖσθαι. ἀγρῶν δὲ καὶ εἰς τῶν φέρεσθαι.
ὁ γὰρ

περὶ ἀλλοί-
γῆται καὶ
ὑπᾶλλαξί

καταδρακῶν
τι.

ὁ γὰρ λόγγλιω ἀκονῶν, ἐκείνῳ καὶ πλὴν ψυχλῶ π
 πῖ ακονῶν. ἔπειτα γὰρ πρὸς αἰομένην, λόγγλιω ἀκονῶν
 τα κεν εἶναι. ἔχειν δὲ χρὴ καὶ ξύλα ποδὶ πλεα κα
 ἀρμασὶ καὶ ἀμαξίας. οἱ τ' ἀπολλοῦς πρῶτος πολ
 λά αἰόλη καὶ τὰ ἀπαγορεύοντα εἶν. ἔχειν δὲ δ' α
 καὶ τὰ ἀναγκαῖα τα ὄργανα ἰδί ταῦτα παύ
 τα. οὐ γὰρ ἀπαντα ἔχου χειροτέχαι παραγίνου
 τα. δ' δ' ἐφ' ἡμέραν ἀρκέ. ὅλας ὀλίγοι πνὲς οὐχ
 ἴκανοὶ ποῖνται. ἔχειν δὲ χρὴ καὶ ἀμύλω καὶ σμι
 νύλω καὶ ἀμαξίαν ἐκείνην, καὶ καὶ δ' ἰσοφόρος δὲ
 ἀξίνλω καὶ σφραγιστον. ταῦτα γὰρ καὶ ἰδία χρῆ
 σιμα ἐκείνη, καὶ ὑπὲρ τῆ κρηνοῦ πολλαίς ὀφέ
 λιμα γίνεται. τὰ μὲν οὖν εἰς προφῆν θέοντα οἱ
 ἡγεμόνες τῆν ὀπλοφόρων ἴζετα ζετα εὐδ' ἐφ' ἡ
 μῖν αὐτοῖς. οὐ γὰρ δ' αἶ πρ. ἐναὶ ὅπου αὐ πρ δένται
 πύτωας. ἡμεῖς γὰρ εὐτόων εἰδ' εἰς ἐσόμεθα. ὅσα
 ἔ τὰ ὑποζύγια κελύω ἔχειν, ἡμεῖς οἱ τ' οὐκ ὀ
 φόρων ἀρροῦς ἴζετα ζετα, ὅ δ' ἡμῶν ἔχεται κα
 τακοῦν ἀζετα ἀναγκά ζετα. ἡμεῖς δ' αὐ οἱ τῆν
 ὀδοποιῶν ἀρροῦς, ἔχετε μὲν ἀρροῦς γραμμεί
 νοῖσ πρ' ἐμοῦ εὐδ' ἀρροῦς δεδωκεμασμένους κα εὐδ' ἐκ
 τῆν ἀκονιστῶν, καὶ εὐδ' ἐκ τῆν ἔφοτων, καὶ εὐδ' ἐκ
 τῆν σφραγιστῶν. τ' εὐτόων οὖν χρὴ εὐδ' μὲν
 ἀρ τῆν ἀκονιστῶν πέλεκυ ἔχεται τ' ξυλοκόπον
 ἀναγκά ζετα σφραγιστῶν, εὐδ' ἀρ τῆν ἔφοτων,
 σμινύλων, εὐδ' ἀρ τῆν σφραγιστῶν, ἀμύλω τῶ
 ποῖσ δ' ἔχεται ταῦτα πρὸ τῆν ἀμαξίω κα τ'
 ἴλασ ἀρροῦς, ὅπως ἴω π δὲν ὀδοποῖ. ὅ δ' οὐδ' οὐ
 εἰδ' οἱ ἦτε, καὶ ἐγὼ ἦν ἡ δέωμαι, ὅπως εἰδ' ὀ
 πόδων δ' αἰ λαβόντα εὐτόων χρῆσθ. ἀξὼ ἔ καὶ εὐδ'
 ὀ τῆ σφραγιστῶν ἡλικία ξω εἰς ὄργανοις χαλ
 κῶσ τε καὶ ἰκκτοῖσ καὶ σκυτοτόμοισ, τ' ὅπως
 ὀπόσα αὐ δένται καὶ εἰδ' ὀτων τεχνῶν οἱ τῆ σφρα
 γιστῶν ἐκείνη. οὐ τῶν ὀπλοφόρων μ' τῆξίως
 ἀρροῦς ὄνται, ἂ δ' ἐπίστανται τῶ βουλομένω
 μοσ δ' ὑπερτωῦ τις οἱ τῶ τεταμένω ἔθεται.
 ἢν δ' εἰς καὶ ἔμπερσ βούληται ἔπετα πωλεῖν
 ἡ βουλομένω, τῆν μὲν πρὸ φημῶν ἡμερῶν τὰ
 ἰδί τῆσ κα ἔχειν. . . . ἢν δ' εἰ πωλεῖν ἀλίση
 τα, πῶτων σφραγιστῶν. ἐπειδὴ δ' αὐ ταῦ πρὸ ἡλ
 θωσιν αἱ ἡμεῖς, πωλήσει ὅπως αὐ βούληται. ὅσ
 πρ δ' αὐ τῆν ἐμπόρων πωλεῖν ἀγορῶν πρὸ ἔχεται
 φάινται, εὐδ' καὶ πρὸ τῆν συμμάχων κα πρ'
 ἐμοῦ δώρων κα πμῆς τῶξεται. εἰ δ' εἰς χρῆμα
 των πρὸ εὐδ' ὀνομίξ εἰς ἐμπολῶν, γνωσθῶν εἰ
 μοῖ πρὸσαζῶν κα ἐγγυητῶν ἢ μὲν πρὸ εὐδ'
 ὀτα αὐ τῆ σφραγιστῶ, λαμβανέτω ὦν ἡμεῖς ἔχο
 μεν. ἐγὼ μὲν δὲ ταῦτα πρὸ ἀρροῦς. εἰ δ' εἰς πρ
 ὅ δ' ἄλλο δέον εἰδ' εἰς, πρὸς ἐμὲ σημαίντω. ὅ δ' ἡμεῖς
 μὲν ἀπὸντες σφραγιστῶ, ἐγὼ ἔ δ' ὀμοῖα ἰδί
 τῆ δὲμῶ. ὅταν δ' εἰ τῆν δέων κα ἔχεται ἔχεται, σημα
 νοῦμεν. πρὸ εὐδ' ἔ χρὴ ἀπαντας τὰ πρὸ φημῶν
 ἔχεται εἰς τῶ τεταμένω χωρῶν πρὸς εὐδ' ἡ
 γεμόνας ἑαυτῶν. ἡμεῖς ἔ δ' ἡγεμόνες, πλὴν ἑαυ
 τῶ εἰς τῶ τῆξιν ὀδοποιῶν μὲν πρὸς ἐμὲ πῶ
 συμβάλλεται, τις τ' συμβαλέται, ἵνα τὰς ἑαυτῶν ἐκείνοι χῶρασ
 κα τα

Nam qui hastam acuit, is animū quoq; nō nihil exa-
 cuit. Inest enim verecundia quaedā, quominus qui
 hastam acuit, sit ignavus. Etia lignorum habere co-
 ripiam in currib. Et plaustris cōuenit. Nam vbi mul-
 ta opera suscipiuntur, necesse est multa quoq; fathisce-
 re. Habenda sunt et instrumenta maximē necessa-
 ria ad hęc omnia. Nam non vbiq; opifices manuarij
 adsunt. Quod autē in diem satis sit, ad id efficiendum
 pauci quidā non sufficiunt. Conuenit et sarculū et
 ligonē in curru quouis habere, et in iumēto dossua-
 rio securim et falcem. Nam hęc et cuiq; priuatim
 vsui sunt, et publice frequenter vtilitatē adferunt.
 Quęcūq; igitur ad alimēta necessaria sunt, ea vos ar-
 mature grauis militū duces exquirite ab ijs, qui vo-
 bis parent. Non enim obmittendū est quidquam ho-
 rum, quo quis indigebit. Nā erit nobis his opus. Quę-
 cumq; verō pro iumentis vt habeatis iubeo, illa vos
 impedimentorū prefecti inquirete, et qui ea nō ha-
 bet, hunc ad parandū ipsa cogite. Vos parō, qui vias
 exercitui sternētibus p̄cēstis, habetis a me cōsigna-
 tos eos, qui ex iaculatoribus et sagittarijs, et fundi-
 torib. loco moti sunt. Itaq; eos, qui sunt ex iaculato-
 ribus, cogētis vt sumta securi lignaria militū: qui ex
 sagittarijs, ligone: qui ex funditoribus, sarculo. Atq;
 hos ipsos ijs instructos, ante plaustra turmatim ince-
 dere cogētis, vt si muniēda via sit, statim opus aggre-
 diamini: et vt si mihi aliquorū opera sit necessaria,
 sciam vnde ad vsum meū mihi sumēdi sint. Abdu-
 cam verō et illos fabros ararios, et architectos, et
 coriarios cū instrumentis suis, qui etate militare at-
 tingerint, vt nihil eorum, quę ab artib. huiusmodi sunt
 exercitui necessaria, deficiat. Atq; hi sanē armatorū
 militū ordine liberabuntur, et constituto loco qua-
 cumq; scierint, ei sumministrabūt pro mercede, qui
 volet. Quod si quis etiā mercator sequi voluerit, uē-
 diturus aliquid, eorū dierum, quos antē significau-
 imus, cōmeatū habere, sin aliquid vendere de-
 prehendatur, omnibus spoliabitur. Posteaquā verō
 hi dies p̄terierint, quo pacto volet, vēdet: et quis-
 quis ē mercatorib. quā maximū venalium rerū fo-
 rū suppeditare videbitur, is et a socijs, et a me mun-
 nera honoremq; consequetur. Quod si quis existimat
 se pecunijs egere ad cōemtionem rerū: is illos, quibus
 est notus, et expromissores, quibus sancte caueat se
 cum exercitu facturum iter, adducat: et quascūq;
 nos habemus, accipiat. Hęc ego pronuntio. Quod si
 quis aliud quippiam, quod factō sit opus, perspicit,
 mihi significet. Ac vos quidem abentes vestra col-
 ligite, ego p̄fectionis causa rem sacram faciam,
 et vbi res diuina rectē curata fuerint, signi-
 ficabimus. Debent autem adesse omnes cum ijs, quę
 p̄dicta sunt, loco constituto, apud duces suos. Vos
 verō duces, vbi suum quisque ordinem instruxerit-
 tis, ad me omnes conuenietis, vt vestra singuli loca
 accipiatis.

ταύτων δὲ τῶν
 μ. α. τ' ἀκον-
 τιστῶν χρὸ πῖλ.
 ἐνλασίμω

ταῦτα αὐ τὴν δὲ

accipiatis. Quæ quum audissent, ad viam sese cōpara-
 bāt: ac Cyrus sacrificabat. Et quia exta leta erāt, cū
 exercitu itineri sese dabat. Ac primo quidē die meta-
 tus est castra loco quā potuit proximo, ut si quis a-
 licuius rei esset oblitus, rediret: & si quis esse sibi re
 aliqua opus animaduerteret, eam sibi cōpararet. Et
 Cyaxares quidē cum tertia Medorū parte domi ma-
 nebat, ut res istic ope destituta nō essent. Cyrus quā
 celerrimē poterat, faciebat iter, equitib. prima in acie
 collocatis, ante quos exploratores speculatoresq; sem-
 per in loca anteriora, quæ essent ad speculandū cōmo-
 distima, imponebat. Post hos agebat impedimēta, &
 in planicie quidē multos plaustrorū impedimento-
 rumq; globos faciebat. Hos à tergo sequebatur pha-
 lax, ut si quid impedimentorū à tergo relinqueretur,
 præfecti superueniētes curarēt, ne impedirentur quo-
 minus pergerent. Sicubi uerò angustior erat via, mi-
 lites armati receptis in mediū impedimentis hinc &
 illinc incedebant: ac si quod his impedimentū alicubi
 obijceretur, milites alij ad ea loca delati suam his ope-
 rā adhibebant. Plerumq; verò sic ordines iter facie-
 bant, ut impedimēta sua apud sese haberent. Nā im-
 peratū erat omnib. impedimentorū baiulis, ut quisq;
 iuxta ordinē suum iret, nisi quid rei necessaria impe-
 diret. Atq; etiā quisq; baiulus præibat, ac tesserā cen-
 turionis sui habebat, quæ militib. eiusdem ordinis no-
 ta esset. Itaq; conferti faciebāt iter, & strenuē dabat
 operā quilibet, ut ne qui suorū à tergo relinqueretur.
 Quod quum facerent, necesse nō erat, ut mutuo sese
 quærerēt, & aderāt omnia, magisq; salua erāt, & ea
 quib. esset opus, citius milites habebant. Ceterū spe-
 culatores qui præiuerant, quū viderēt in cāpo vi-
 dere homines, qui frumentū & ligna caperent, &
 adspicerent iumenta, quæ huiusmodi alia ueherent,
 atq; interim pascerentur, & remotiora loca intuēdo
 animaduertere sibi viderentur vel fumū vel pulue-
 rem in altū sustolli: de hisce omnib. intelligebant ho-
 stium copias alicubi esse in propinquo. Quare specula-
 torum præfectus continuo quemdā mittit, qui hæc
 Cyro nuntiaret. Is ubi rem audisset, iubet ut ipsi hisce
 in speculis manerent, ac quidquid semper noui ani-
 maduerteret, sibi renuntiaret. Præterea equitū ordi-
 ne in anteriora loca misso, darent operā mandat, ut
 quosdā illorū, qui in cāpis oberrabāt, cōprehenderēt,
 quo rei veritatē certius cognosceret. Præstabāt hoc,
 quib. id erat negotij datum. Cyrus ipse copias reliquas
 sua in loca distribuēbat, ut pararent quæcumq; ne-
 cessaria duceret, antequā exiguō admodū intervallo
 ab hostib. distarent. Primū verò edixit uti pran-
 derēt, deinde ut suis in ordinib. subsisterēt, ac proui-
 derēt, quod imperaretur. Præsi quū essent, equitū, pe-
 ditū, curruū duces, atq; etiam machinarū, impedimē-
 torum, carrucharum præfectos cōuocabat. Illi dum
 conuenirent, interea qui in planiciē excurrerāt, homines cōprehen-
 sos adducebāt. Quūq; à Cyro interroga-
 rentur

Cyrus ad-
uersus hostē
porgit.

Cyrus ad pu-
gnā sese cō-
parat.

τις τα λάεκτη, ἀκύνθητις ἢ ταῦτα οἱ μὲν σωμα-
 σκιδωζοντο. ὁ δ' ἐδύετο. ἐπεὶ ἢ καλὰ τὰ ἱερά λω,
 ὠρμάτο (ὡ τῷ στρατῷ ματι. ὅ τῃ μὲν πρῶτῃ ἡ-
 μέρῃ Ἰσραὴλ πεδύοις ὡς τὸ διωκτὸν ἐγγύτατα,
 ὅπως ἔπρῃ τὴν ἰδιλλομοίαν ἔην, μετέλθοι, ὅ-
 ἔπρῃ τὴν ἀδελφικὴν γνοίην, πῶς ἰδιλλομοίαν
 ἔατο. Κναξάρεος ἡ οὖν τῶν μύθων ἔχων δὲ τείτον
 μέρῃ, κατέμνητο, ὡς μὴδὲ τὰ οἴκη ἐρημία εἴη. ὁ δὲ
 Κύρος ἐπορεύετο ὡς ἐδύετο τὰ χροῖα, εὐδὲ ἰππείας
 μὲν πρῶτον ἔχων, ὅπως τῶν διερευνητῶν ἢ
 σκοπῶν ἀεὶ ἀνακλιθῶν ἢ τὰ πρῶτον ὀπισθοπο-
 τατα μὲν δὲ τῶν ἡγετῶν σκιδωφόρα, ὅπως μὲν
 τῶν πεδίων εἴη, πολλὰς ὁρμάδας ποιεῖν τῶν
 ἀμαξῶν ὅ τῶν σκιδωφόρων. ὅπως ἢ ἡ φαλαγγίς
 ἐφεπορεύετο ἢ τῶν σκιδωφόρων ὑπεκλίθη, οἱ πρῶ-
 τυχηρόντες τῶν ἀρχόντων ἐπορεύετο ὡς μὴ κρο-
 λούοντο πορεύετο, ὅπως ἢ σενότερα εἴη ἡ ὁδὸς, ἀφ-
 ἔρου ποιοῦντο τὰ σκιδωφόρα ἐνδὲν ἢ ἐκτὸν ἐκ-
 ρεῖοντο οἱ σκιδωφόροι. ἢ ἔπρῃ ἐμπαροῦσι, οἱ δὲ ταῦ-
 τα γυγνόμενοι αὐτῶν στρατοῦ ἐπεμύθητο. ἐ-
 πορεύοντο δὲ ὡς τὰ πολλὰ αἰτιάξῃ τῶν ἐαυτῶν
 ἔχοντα τὰ σκιδωφόρα. ἐπεὶ τετακτοῦ περὶ οἱ οἱ
 σκιδωφόροις ἢ τῶν ἐαυτῶν τάξιν ἐκαστὸν ἰέναι, εἰ
 μὴ ἢ ἀναγκάων ἀναγκάσιοι. καὶ σημεῖον δὲ ἔχων
 τῶν ταξίεσσιν ὁ σκιδωφόρος ἢ ἡγεῖτο γνοῖαν οἱ
 τῆς ἐαυτῶν τάξεως. ὡς ἀθροῖο ἐπορεύοντο, ἐπε-
 μύθητο τε ἰσχυρῶς ἐκαστος τῶν ἐαυτῶν ὡς μὴ ὑ-
 πολέσοιτο. καὶ ἔτω ποιοῦτων ἔτε ζήτην ἐδὲ
 δὴ μύθους, αἶμα τὴν πρῶτον ἀπαντῶν, ἢ σὺν ἄλλοις
 ἢ δάσων τὰ δέοντα ἔχον οἱ στρατιῶται. ὡς δὲ οἱ
 πρῶτον σκοπῶν ἐδύετο αὐτῶν περὶ ὄρεον ἀν-
 θρώπων λαμβάνοντες καὶ χιλῶν ὅτι εὐλα, ὅ τῶν
 πορεύοντα δὲ ἔωρον ἔπειτα βιαῦτα ἔχοντα τε καὶ
 νεμόμενα, ἢ τὰ πρῶτον αὐτῶν ἐφορευτῶν ἐδύετο κα-
 ταμακρῶν μετὰ ἐξομῶν ἢ κροῖον ἢ κροῖον
 ἐκ τῶν ἀπαντῶν ἐγγύτατα ὅτι εἴη τῶν πολε-
 σίων ὅ τῶν στρατῶν τῶν πολεμίων. διδύς οὖν πέμπε
 ὁ σκοπῶν ἡγεῖτο ἀγγελοῦτα ταῦτα τῷ Κίρῳ.
 ὁ δὲ, ἀκύνθητις ταῦτα, ἐκείνοισι μὲν ἐκλίθησε
 μύθους ἰδιλλομοίαν ταῖς σκοπῶν δ, ἢ αὐ-
 τῶν κροῖον ὄρεον Ἰσραὴλ μὲν. τάξιν δ' ἐπε-
 μύθη ἰππείων εἰς δὲ πρῶτον, ὅ τῶν ἐκλίθησε περὶ
 θύων συλλεῖν πρῶτον τῶν ἀνὰ δὲ πεδίων ἀνθρώ-
 πων, ὅπως σαφίστερον μάδοιοι δ' ὄν. οἱ μὲν δὲ
 ταχθέντες τῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν δὲ δ' ἄλλο στρα-
 τῶμα αὐτῶν κατεχέουσι, ὅπως πρῶτον ἀγγελοῦ-
 το ὅσα ἔτε χιλῶν πρῶτον πάντων ὄρεον εἶναι. καὶ
 πρῶτον ἢ ἀριστῶν πρῶτον ἡγεῖται, ἐπειτα δὲ μύθους
 τῶν αὐτῶν τάξεσι δ' ἀγγελοῦτα πρῶτον.
 ἐπεὶ δὲ ἡεῖσθη, (ὡς κίθησε καὶ ἰππείων καὶ
 περὶ καὶ ἀρμάτων εὐδὲ ἡ κροῖον, καὶ τῶν μη-
 χανῶν δὲ καὶ τῶν σκιδωφόρων εὐδὲ ἀρχόντων
 καὶ τῶν ἀρμαμαξῶν. καὶ οὗτοι μὲν σωμασίων. οἱ
 δὲ, κατεχόμενοι εἰς δὲ πεδίων, συλλεῖν ἀνθρώ-
 πων ἢ γὰρ. οἱ δὲ τῶν λαφύρων, ἀνὰ τὰ
 μύθοι

καταμάβει

ιδύετο

τις

πολλοί

ἀμαξῶν ἢ τῶν

σκοπῶν ἀνὰ τὰς

λάεκτης, ἢ τῶν

πρῶτον, ἢ τῶν

ταξίεσσιν

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

εὐδὲ

δὲν πρὸς αὐτὸν
δὲν πρὸς αὐτὸν

ἐπιπέσει
ἀλλ'

συχνὸν
πρὸς αὐτὸν
ἀλλ'

ἐπιπέσει

ἐπιπέσει
ἀλλ'

ἄλλοι ἔπειθ' ἐκείνου ἐλεγον ὅτι ἀπὸ τῆς στρατοπέ-
δου τ' εἶεν, περὶ ἀλλήλων δὲ... ἢ χιλιῶν, οἳ δ'
ἦξύνλα, πρὸς αὐτὸν τὰς πεφυλακὰς. ἔπειθ'
δ' ἀπὸ τῆς στρατῆς ἀπάντα εἶν. καὶ ὁ
Κύρου παῦτα ἀκούσας, πρὸς αὐτὸν δ', ἔφη, ἀπε-
στναι δὲν δὲ στρατῆμα; οἳ δ' ἔλεγον ὡς δύο
πρὸς αὐτὸν. ἰδίῳ δὲ τῷ Κίρῳ ἡμῶν
δ', ἔφη, λόγῳ πρὸς αὐτὸν; καὶ μὰ δὲ,
ἔφαθεν, καὶ πολὺς γὰρ ὡς ἐγγύς ἦδ' ἢ τε πε-
σιόντες. πὶ οὖν; ἔφη ὁ Κύρος, ἢ καὶ ἔχουρας
ἀκούοντες; (τὸ δ' ἐπὶ τῷ πρὸν τῶν ἐ-
κείνων) οὐ μὰ δία, ἔπειθ' ἐκείνοι, οὐ μὲν δὲ γὰρ
ἔχουρας, ἀλλὰ καὶ μάλα λιδοῦντο. νῦν δ', ἔ-
φη ὁ Κύρος, πὶ ποιούσιν; ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἔφα-
θεν. καὶ χιλιῶν δὲ καὶ τριῶν ἡμέρας δ' αὐτὸ
τὸ ἐπεσθῆναι. ὁ δὲ τῶν ἡμετέρων, ἔφη ὁ Κύρος, πρὸς
ἐσθῆναι; οἳ δ' ἔφαθεν, αὐτὸς τε Κροῖος καὶ ἰδίῳ αὐ-
τῶν ἡμῶν πρὸς αὐτὸν, ἢ δὲ τῶν ἡμετέρων ἔστ'
μὲν τε ἐλεγε φωνὰς εἶναι ἡμῶν. ὁ δὲ Κύρος εἶ-
πεν. δὲ δὲ Ζεὺς μέγιστε, λαβὴν μοι αὐτὸν γένοιτο
ὡς ἐγὼ βέλομαι. ἐκ τῶν ἡμετέρων ἢ ἀιχμαλώτων
ἀπάγῃ ἐκάλουσαν, ἐστὶν δὲ πρὸν τῶν ὡς λέξων πὶ
αὐτῶν. ὁ δὲ τῶν ἡμετέρων αὐτῶν πρὸς αὐτὸν τῶν
σχεπέων, λέξων ὅτι ἰππέων τάξις μεγάλη ἐστ'
ἐπὶ τῶν περὶ αὐτὸν. καὶ ἡμῶν μὲν, ἔφη, ἐκεί-
νοι ἐλαύνειν αὐτὸς βουλομένους ἰδίῳ τῶν δὲ
στρατῆμα. καὶ γὰρ πρὸ τῆς τάξεως ἰππέων *
δὲ ὡς τριῶν ἡμετέρων ἰππέων ἰππέων ἰππέων
λαύνοισι, καὶ τῶν ἡμετέρων αὐτὸς ἡμῶν, ὡς βε-
λέμοι λαβὴν, ἰδίῳ δὲ τῶν ἡμετέρων. ἡμῶν
δὲ ἐστὶν μὲν δὲ οἳ ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων
καὶ ὁ Κύρος ἐκάλουσαν τῶν ἡμετέρων αὐτῶν
ἰππέων ἐλαύνουσαν ἔπειθ' ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων
τοῖς ἡμετέροις ἀπὸ τῶν ἡμετέρων. ὁ δὲ τῶν
δὲ ἡμετέρων ἢ ἡμετέρων λείπει τῶν ἡμετέρων, ἢ
ἐπιπέσει τοῖς ἡμετέροις ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων. ὡς δ'
ἡμῶν μὲν λυπῶσιν οἳ ἀπὸ τῆς μεγάλης τάξεως,
αὐτῶν δὲ ἔφη * ὡς ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων, τῶν χιλιῶν
σὺν τῶν ἡμετέρων λαβὴν, καὶ ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων
τῶν ἡμετέρων πολέμοισι τάξις. διὸ γὰρ δὲ μὲν δὲ
φανῆς, δὲ ὡς αὐτῶν ἡμετέρων ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων
μὲν δὲ τῶν ἡμετέρων. αὐτῶν δὲ ἡμετέρων τῶν
δεξιῶν περὶ αὐτὸν ἡμῶν πνῆς, δὲ ἡμετέρων φιλίας
ἐστὶν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων. ὁ μὲν δὲ ἰδίῳ τῶν ἡμετέρων
τῶν ἡμετέρων. οἳ δὲ ἡμετέρων ἡμετέρων ἡμετέρων
ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἡμετέρων ἡμετέρων ἡμετέρων
ἀπὸ τῶν ἡμετέρων, ὁ περὶ τῶν ἡμετέρων πάλαι
καὶ τῶν ἡμετέρων ἡμετέρων τῶν ἡμετέρων γυναικῶν.
ὁ μὲν οὖν Κύρος, ὡς τῶν ἡμετέρων ἀπὸ τῶν ἡμετέρων
ἡμετέρων ἡμετέρων τῶν ἡμετέρων αὐτῶν καὶ ἐδεξίοντο * οἳ δ'
ἡμετέρων, ὡς πρὸς αὐτὸν ἡμετέρων ἡμετέρων, ἐκ τῶν ἡμετέρων
ἡμετέρων τῶν ἡμετέρων, ὡς ὁ Κύρος εἶπεν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων
φίλοι, ἢ καὶ ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων. νῦν γὰρ ἡμετέρων
τῶν ἡμετέρων ἀπὸ τῶν ἡμετέρων τῶν ἡμετέρων ἡμετέρων
οὐτε ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἡμετέρων ἡμετέρων, οὐτε ἐμὲ φο-
βηθεῖς, δὲ ἡμετέρων ἡμετέρων τῶν ἡμετέρων, ὡς ἡμῶν
μαθῶν

rentur ij, qui capti erant aiebant se hostiū ex castris
esse, ac processisse . . . frumentatum, partim li-
gnatum, prætergressos primas excubias. Etenim
propter exercitus multitudinem omnia rara esse.
Quibus auditis Cyrus: Et quanto, inquit, interuallo
hinc exercitus abest? Parasangas duas, aiunt illi.
Hinc Cyrus: An de nobis erat, querit, apud ipsos
aliquis rumor? Verò per Iouem, inquit, & qui-
dem magnus, nimirum ita vos aduenire, vt iam
propè absitis. Quid igitur, ait Cyrus, quum id audi-
rent, an ne gaudebant? Quod quidem ipsum eorum
gratia quærebat, qui aderant. Non per Iouem, respõ-
dent illi, non sanè gaudebant, sed admodum etiam
auxij erant. Iam verò, ait Cyrus, quid rerum agūt?
instruuntur, inquit: atque in hoc tum heri tum
nudiustertius etiam occupati fuerunt. Et quis eos
instruit? Croesus ipse, inquit, & cum eo Græ-
cus quidam, & alius quidam Medus, qui à vobis
venisse transfuga dicebatur. Verum ò maxime tu-
piter, ait Cyrus, vtinam eum capiam, vti deside-
ro. Posthæc abduci captiuos iussit, & ad eos qui a-
derant, quasi dicturus aliquid, reuertebatur. In-
terea quidam alius à speculatorum præfecto ade-
rat, qui magnum equitum agmen in planicie dice-
bat apparere. Ac nos quidem, inquit, suspicamur
eos adequitare studio videndi hæc copias. Nam an-
te hunc ordinem alij equites ferè triginta continuo
adequitar, & quidem versus nos ipsos, fortasse quòd
hanc speculam capere velint, si quidem possint.
Nos autem solum decem sumus, qui heic specula-
lamur. Et Cyrus nonnullos equites ex ijs, quos sem-
per propter se habebat, equitare sub ipsam vsq; spe-
culam iubet, atque ita quiescere, vt ab hostibus nõ
conspicerentur. Vbi verò, ait, decuria nostra spe-
culam deseruerit, tum vos exsurgentes eos inuadite,
qui speculam conscenderint. Atque vt vos ma-
gnum illud agmen non lædat, egredere tu, (in-
quit) aduersus hos Hystaspæ, cum mille equitibus,
& in conspectum hostilis agminis aduerso agmine
pergito. Nequaquam verò persequaris eos vsque ad
locatibini non perspecta, sed vbi curaueris vt specu-
la tua maneat, abscedito. Quòd si qui sublatis ma-
nibus ad nos adequitauerint, amice homines exci-
pите. Hystaspas itaque discedens armis se induebat,
& ministri continuo, quemadmodum imperarat,
abequitabant, quibus Araspas cum famulis cis ipsas
speculas occurrit, is qui dudum explorator missus e-
rat, Susiæ mulieris custos. Eū Cyrus ut vidit, exsili-
de sella progressus est ei obuiam, & dextra hominẽ
excepit. Ceteri qui nihil horū sciverit, ob hanc rẽ obstu-
pescabant, vti par erat, donec Cyrus ait: Vir optimus
ad nos venit, amici. Nā scire iam vniuersi homines
quid fecerit, debet. Hic neq; ab vlla re turpi victus
discessit, neq; me metuit, sed à me fuit ablegatus, vt
ho-

Araspas ab
hostibus re-
uertitur.

Abdatæ magnanimitas.

carruchas locum tuum obtineto, & quidquid Artagerſas imperavit, facito. Vos autē curruum duces forte ducite, ac cuicumq; ſors obuenerit, is ante phalangem ſuos centum currus conſtituat. De ceteris centis curruum ordinibus alter quidem ad dextrū exercitus latus recta ſerie porrectus phalangem ad cornu ſequatur: alter ad læuum. Sic adeo Cyrus omnes diſponebat. Abradatas autem Suſorum rex: E- quidem, ait, Ultrò in me recipio, mi Cyre, vt è regione phalangis aduerſa locū obtineam, niſi quid aliud tibi videtur. Et Cyrus hominem admiratus dextra complectitur, ac Perſus, qui ceteris erant in curribus, rogat: An & vos hæc conceditis? Illis reſpondentibus, honeſtum non eſſe hæc permittere: ſortito rem inter ipſos componit, & ſors in Abradatam cecidit, quemadmodum & ipſe in ſeſe receperat, eſtq; adeo Aegyptijs oppoſitus. Ac tum quidem diſcedentes & eas res procurantes, quas ſuprà indicavi, cœnabant: conſtitutiſq; excubijs quieti ſe dabant. Poſtridie mane Cyrus ſacrificabat, & reliquus exercitus quum pranſus eſſet, & libationes abſoluiffet, exornabat ſeſe multis ac pulcris tunicis, thoracibus, galeis: itidemq; armabant equos frontalibus & antilenis, atque etiam ſeorſum incedentes equos ſeminalibus, curribus iunctos ijs armis, quæ latera tegerent. Itaq; totus exercitus ære fulgurabat, puniceiq; coloris veſtibus florebat. Etiam Abradata quadriga equorum octo perelegantè adornata erat. Quumq; iam thoracem lineum more patrio vellet induere, adfert ei Panthea galeam auream, & brachialia, & armillas latas circum iuncturas manuum, & purpuream ad pedes uſque demiffam tunicam, inferius plicis rugatam, & hyacinthino colore tinctum conum. Hæc illa clam mariti armorum menſuram conſequuta, fecerat. Quæ quum is videret, admirabatur, & Pantheam interrogabat: Tūne verò, mulier, mundo tuo concifo hæc mihi arma feciſti? Non per Iouem, ait Panthea, mundo illo, qui mihi maximi precij eſt. Nam tu mihi, ſi quidem talem etiam alijs te declaraueris, qualis eſſe mihi videris, maximus mundus eris. Hæc dicens armis eum induebat, & quamquam id occultare conaretur, lacrymæ tamen ei de genis deſtillabāt. Abradatas iam antè ſpectatu dignus, poſteaquam his armis erat ornatus, pulcherrimus apparebat, et indole liberaliſſima præditus: quippe qui talis eſſet etiam à natura. Quumq; ab auriga habenas accepiffet, ſeſe iam parabat, vt in currum adſcenderet. Ibi tum Panthea iuſſis omnibus, qui aderrāt, abſcedere, dixit: Mi Abradata, ſi qua umquã mulier maritū ſuū pluris, quàm vitā ſuam æſtimauit: agnoſcere te arbitror, me harū ſnam eſſe. Quid ergo neceſſe eſt omnia ſingillatim cōmemorare? Etenim ea me tibi reipſa præſtitiffe exiſtimo, quæ plus apud te fidei mereatur, quàm hæc uerba q̄ nūc proloquor.

Verum-

Pãthea maritū ornat, & ad fortitudinē hortatur.

ὁποῦν τῆν ἀρμάμαξιδίς ἐκ τῶν ποίδ' ὁ, π
 αἰ σοι πῆραγγίλην Ἀρταγόρας. ὑμῆς δ' οἱ τῆν
 ἀρμάτῆν ἠγεμόνους Δίε κληρωσάμενοι, ὁ μὲν λα-
 χὼν ὑμῶν πρὸ τ' ἀλάγγῃ, τὰ μὲν ἑαυτῶν ἐκ-
 τὸν ἔχον ἀρμάτα κατασπασάτω· αἱ δ' ἐτῆραι ἐκ-
 τὸν ἔχον τῆν ἀρμάτῆν, ἢ μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν πάλ-
 ρον τ' ἐστραπῆς τοιζῶσαι, ἐπὶ δὲ τῆν ἀλάγγῃ ἵ-
 τῶσθε, ἢ δὲ κατὰ τὸ δὴν ὀνόματι. Κῦρ' ὅ μὲν οὐ-
 τὼ δὲ τεύχων. Ἀβραδάτης δ' ὁ ὄσωνας βασιλεύς
 εἶπεν ἔργῳ, ὡς Κῦρ, ἐδέχεται ὅτι ὄσωνας τῶν
 κατὰ πρὸ ὄσωνας τ' ἀπὸ ἀλάγγῃ τὰ ξίμας
 ἔλαβεν, εἰ μὴ πῶ δὴν ὀνομάσει. καὶ ὁ Κῦρ' ἀγαθὸς
 αὐτῶν καὶ δεξιωσάμενος, ἐπὶ ἑστῶν ὄσων τῶν
 δὴν οἱ ἀρμάτοι πρὸς τῶν· ἢ καὶ ὑμῆς, ἔφη, ταῦτα
 συγχρηθεῖτε; ἐπεὶ δὲ ἐκέλευον ἀπεκρίνατο ὅτι ἐκ-
 λῶν ἔκ ταῦτα ὑφείσθαι, διεκλήρωσεν αὐτῶν, καὶ
 ἔλαχεν Ἀβραδάτης ἡπὲρ ὄσωνας, καὶ ἐβλήθη
 κατὰ τὸν αἰγυπῆσιους. τότε μὲν δὴ ἀπόντες, καὶ
 ἠδὲ μετὰ τῶν ὄσων, ἐδῆπνοποιώτο,
 καὶ φυλακὰς κατασπασάμενοι ἐκισμῆθησαν. τῆ δ'
 ὄσωνας πρὸ μὲν ὁ Κῦρ' ἐβλήθη, ὁ δ' ἄλλ' ὄσων
 ἐστραπῆς ἀεινήσις καὶ ἀπονοίας ποικιλάμενος ἔβω-
 πάλιζεν πολλοῖς μὲν καὶ καλῶς χιτῶσι, πολ-
 λῶς δὲ καὶ καλῶς θώραξι καὶ κρηάσι· ὁ δὲ ὄσων
 ζῶν δὲ καὶ ἴσωνας προμετωπίοις καὶ προστέρ-
 νιδίοις, καὶ τῶν μὲν κρηάσι πῆραμειδίοις, τῶν
 δ' ἴσων τῶν ἀρμάτοι, πῆρα πάλιν οἰδίοις. ὡς τε ἔστρα-
 πῶ μὲν χαλκῶ, ἠὲ δὲ φοινίκῃ πᾶσαι ἢ ἐστραπῆς
 καὶ τῶν Ἀβραδάτης δὲ δ' ἐστραπῆς ἀρμά καὶ
 ἴσων ὀκτώ παγκύβητος ἐκείσθη. ἐπεὶ δ' ἐ-
 μίμνη ἦν λιποῦ θώρακα, ὅς ἠδὲ κρηάσι ἠὲ αὐ-
 τῶν, ἐδύναται, προσφόρη αὐτῶν ἢ Πάνθηα χρυ-
 σοῦ κρηάσι, καὶ πάλιν ἀχιόνια, & φέλιμα πλά-
 τία πάλιν τῶν καρπῶν τῆν χειρῶν, καὶ χιτῶνα
 πορφυροῦ ποδῆν πάλιν τὰ κατὰ, καὶ λῶ-
 φον ὑακινθίνου φῆ. ταῦτα δὲ ἐπιπέσθη λαθροῦ
 τῶν ἀδελφῶν ἐκμετρησάμενη τὰ ἐκέλευον ὄσων. ὁ δὲ
 ἰδὼν ἐθαύμασε τε, καὶ ἐπὶ ἑστῶν τῶν Πάνθηαν· οὐ
 δὴ ὄσων, ὡς γυναι, συγκόψασα ἦν σωτῆς κρηάσι
 τὰ ὄσων καὶ ἐπιπέσθη; δὲ ἔφη ἢ τὸ Πάνθηα, τὸν
 γε πάλιν ἀξίως, οὐ γὰρ ἔμοιγε, ἠὲ καὶ τῶν ἄλλ-
 ῶν φαίνεσθαι ὅτι ἐμοὶ δοκῆς εἶναι, μέγιστος κρηά-
 μῶ ἴσων. ταῦτα δὲ λέγεισθαι οἰδοῦναι τε τὰ ὄσων, ἢ
 λαθροῦ μὲν ἐπειράτο, ἐλέσθαι δὲ αὐτῶν τὰ δὴ
 κρηά κατὰ τῆν πρῶτον. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸ ὄσων ὄσων
 ἀξιοκλήσθαι ὁ Ἀβραδάτης ὄσων τῶν ὄσων
 τούτοις, ἐφαίνε μὲν κρηάσι καὶ ἐδύναται
 τῶν, ὡς τε καὶ τῶν φέλιμας ὑπὲρ χρύσεος· λαθροῦ δὲ
 πρὸ τῶν ὑφείσθαι τὰς λῶσας πρὸς κρηάσι ὡς
 ἀνακρηάσι ἢ δὴ ἠδὲ τὸ ἀρμά. ὡς δὲ τούτω ἢ
 Πάνθηα, ἔσπευον καλῶσθαι τῶν πρὸ ὄσων
 πάντων, ἔλεξεν· δὴ ὅτι μὲν, ὡς Ἀβραδάτης, εἰ πε-
 καὶ ἄλλῃ πῶποτε γυνὴ ἦν αὐτῆς ἐστραπῆς μείζων
 τ' ἑαυτῆς ψυχῆς ἐπίμνησεν, οἰμῆ σε γυνώσκεις
 ὅτι καὶ ἐγὼ μίαν τὴν τῆν εἶμι. τί οὖν με δὲ καὶ
 ὄσων ἐστραπῆς λέγεις; τὰ γὰρ ὄσων οἰμῆσι πῶ
 δακῶ τῶν πρὸς κρηάσι τῆν κρηάσι καὶ τῆν λῶσων.
 ὄσων

Πάνθηα, ἡρω-
τίστῃ

ἀσπίδα δὲ

ἁμάσσι αὐθρα
πιγίνεσθαι

ἄμωσ δ' οὕτως ἐχρῆσα πρὸς σέ ὡσπερ σὺ οἶσθα, ἔκρινά σοι πλὴν ἐμῶν καὶ οὐκ ὀλίγων, ἢ μὲν ἐγὼ βούλομαι αὐτὸ μὲν σοὶ ἀπόδοσθαι ἀγαθὸν ἁποδοῦναι κρινῆ γὰρ τὸ ὑπέσχεσθαι μάλλον ἢ ζῆν μετ' αἰχμωμῶν αἰχμωμῶν οὕτως ἐγὼ σέ τῆν κελύπτωσ καὶ ἐμαυτῶν ἡξίωκα. καὶ Κύρου δ' ἐδοκῶ μεγαλῶν πινά ἡμᾶς χαλεπὸν ὀφείλασ, ὅτι με αἰχμῶν γροτοσ γαχνυκῶσ καὶ ἔχρησθῆσ ἐμαυτῶ, οὔτε με ὡσ δούλιω ἡξίωσ κικτῆσθαι, οὔτε ὡσ ἐλευθέρωσ ἐστέμω ὀνόματι. διεφύλαξε δέ σοι ὡσπερ ἀδελφῶν γυναικῶ λαβῶσ. πρὸς δέ, καὶ ὅτε ὁ Αραάσασ ἀπέσθαι αὐτοῖσ ὁ ἐμὲ φυλάτῶσ, ὑπεσχῶσ αὐτῶ, ἐμὲ ἐάσσει πρὸς σέ τῶσμαι, ἡξίωσ αὐτῶ σέ πολὺ τ' Αραάσασ πινότροσ καὶ ἀμείνονα. ἢ μὲν ταῦτα ἔπεισ. ὁ δέ Αβραδάτης ἀγαθῶσ τοῖσ λόγοισ, καὶ ζήρωσ αὐτῶσ τῆσ κερφαλῆσ, ἀναβλέψασ ἐσ ἴωσ οὐρανῶσ ἐπέδῆσασ δὴ, ὡσ Ζῆν μέγιστε, ὅσ μοι φανῶσ ἀξίω μὲν Πανθέασ ἀνδρῶ, ἀξίω δέ Κύρου ὀλίω τοῦ ἡμῶσ πινῶσ. ταῦτα ἔπεισ, κατὰ τῶσ δούρωσ τοῦ ἀρμάτεϊον δίφρου ἀνέβαινω ὑδὶ τ' ἀρμά. ἐπεὶ δέ ἀναβαίντ' αὐτοῦ κερτέκλῆσ ἴωσ δίφρουσ ὁ ὑφῆλιωχ, οὐκ ἐχρῆσα ἢ Πανθέω πῶσ ἀν' ἐπὶ δούρωσ ἀπαύσασασ αὐτῶν, κερτέκλῆσ ἴωσ δίφρουσ καὶ τῶσ μὲν πρῶτῶ ἦσθ' ἀρμά, ἢ δέ λαδοῦσασ αὐτῶσ (κερτέκλῆσ, ἔωσ ὑφῆσασ φῆσ καὶ ἰδῶσ αὐτῶσ ὁ Αβραδάτης ἔπεισ. Ζῆν Πανθέω, καὶ χεῖρε, καὶ ἀπὶ δὴ ἦσθ. ἐκ τούτου δὴ οἱ εὐνοῦρωσ καὶ αἱ θεράπωνεσ λαβοῦσασ αὐτῶσ ἀπὶ γωσ ἐσ τῶσ ἀρμάμαξασ, καὶ κερτακλῆσασ τῶσ κερτέκλῆσασ τῆσ σκλῆσ. οἱ δέ ἀνθρώπωσ, κερλου ὄντ' τοῦ δεαμάτ' τοῦ Αβραδάτου καὶ τοῦ ἀρμάτ' οὐ πρῶτῶ ἐδιώκῶσ δεάσασασ αὐτῶν ἦσθ' ἢ Πανθέω ἀπῆλθωσ. ὡσ δ' ἐκ κερτακλῆσ μὲν ὁ Κύρωσ, ἢ δέ σρασπῶσ πῆστέτακῶ αὐτῶσ ὡσπερ πῆσ γγῆσ, κερτέκλῆσ σκωπῶσ δούρωσ πρῶτῶσ, σικερτέκλῆσ σῶσ ἡμῶσ, καὶ ἔλεξωσ ὡσ δὲ Ανοσρωσ ὀλίωσ καὶ σῶσμαξωσ, τὰ μὲν ἰδῶσ ἡμῶσ οἱ θεοὶ φαῖνοσῶσ οἶσ πῶσ ὅτε πλὴν πρῶτῶσ νῆκωσ ἐδῶσ. ἡμῶσ δ' ἐγὼ βούλωμαι ἀναμῆσθαι ὡσ μοι δοκῆσ κερτακλῆσ πολὺ ἀν' ἐπὶ δούρωσ τῶσ ἐσ ἴωσ ἀρῶσ ἰάωσ. ἡσκηκῶσ μὲν γαρ τῶσ ἐσ ἴωσ πῶσλεμωσ πολὺ μάλλον τῆσ πολεμῶσ, σικωτῆσ τῶσ δέ καὶ σικωτῆσ τῶσ ὡσ αὐτῶσ πολὺ πλῆωσ ἦσθ' ἡσ ὁσ πολέμωσ, καὶ σικωτικῶσ μετ' ἀλλῶσ τῆσ δέ πολεμῶσ κερτακλῆσ μὲν σικωτῆσ τῶσ αὐτῶσ, οἱ δέ ἀμάχῶσ ἐκαστῶσ. οἱ δέ τῶσ πολεμῶσ ἴωσ σῶσ πῶσ δούρωσ σῶσ πῶσ σῶσ ἐχρῆσῶσ. ἡμῶσ δέ οἱ μὲν ἡμῶσ ἴωσ ὡσ μὲν δελῶσ τῶσ σικωτῆσ ἀρῶσ γῶσ μαχῶσ. ἐκῶσ ὡσ πῶσ σῶσ δούρωσ ὡσ σῶσ νῶσ μωσ χεῖσ μῶσ σῶσ, σῶσ δέ ἀπῶσ σῶσ ἀγακαῶσ βεσθῶσ πῶσ ἀν' ἐκαστῶσ τέχισα ἐκαστῶσ γῶσ ἴωσ. ἡμῶσ δὲ, ὡσ ἀνοσρωσ, ὑδὶ σῶσ πολεμῶσ, ἀρμάτα μὲν ἐχρῶσ ὡσ σῶσ πῶσ σῶσ ἀσπῶσ τὰ τῶσ πολεμῶσ, ὡσ δ' αὐτῶσ καὶ ἰπῶσ καὶ ἰπῶσ

Verumenimvero utut hoc sim erga te animo, quem ipse nosti: meum tamen tuumq; amorem sanctè testor, malle me tecum strenuè se gerente simul terram induere: quàm cū pudore adfecto & ipsa pudore adfecta viuere. Usq; adeò equidem & te & me ipsam præclarissimis rebus dignos statuo. Quinetiam Cyro, mea sententia, magnas quasdam gratias debemus, quòd me ad captiuæ fortunam redactam, & sibi selectam nec ut seruam habere uoluerit, nec ut liberâ sub ignominioso nomine: sed posteaquam me accepit, tibi tamquam fratris uxorem adseruauit. Præterea quum Araspas, qui me custodiebat, ab ipso deficeret: pollicita sum ei, si mihi facultatem mittendi ad te concederet, venturum te ad ipsum, multo Araspatum fideliorẽ tu meliorẽ. Hæc illa est proloquuta, cuius oratione delectatus Abradatas, & caput eius attigit, & in cælũ suspiciẽs precatus est: Iupiter maxime, fac ut dignus Panthea uir, et amicus Cyro uidear, qui nos honore prosequutus est. Ea loquutus, per sella curulis fores in currum adscendit. Et quum auriga post ipsius adscensum sellam occlusisset, Panthea quæ non posset ipsum alia ratione amplecti, sellam est deosculata. Quo factò currus iam procedebat, & illa clam viro subsequēbatur, donec conuersus Abradatas & ipsam intuitus dixit: Magno sis animo, mea Panthea, & salue, & iam discede. Tum deinde eunuchi atque ancilla acceptam in carrucham deducunt, & reclinatam tabernaculo contegunt. Homines verò, tametsi & Abradatas & currus sanè pulcrum spectaculum exhiberent: prius tamen eũ spectare non potuerunt, quàm Panthea discessisset. Ceterum posteaquam extra sacrificanti Cyro addixissent, & iam instructus esset exercitus, uti mandauerat, & speculatores alios ante alios haberet: ducibus conuocatis uerba huiusmodi fecit: Dij nobis ostendunt, amici ac socij, sacrificia eiusmodi, qualia id temporis, quo victoriam primam nobis dedere. Ego uero redigere uobis in memoriã ea uolo, quæ si memoria teneatis, multo (mea quidã sententia) sitis ad prælium alacrius ituri. Nam in rebus bellicis multo, quàm hostes, magis estis exerciti: & in ipsdem tum educati, tum instructi estis longè diutius, quàm hostes: et simul uictoria potiti estis. At ex hostibus multi cum suis uicti sunt. Qui autem ex utraq; parte nondum pugnam experti sunt, quod hostes attinet, non norunt illi se adstites habere proditores: vos, qui estis à nostris partibus, scitis cum ijs aleam prælij uos subituros, qui opem ferre socijs cupiant. Est autem concordaneum, concordibus animis in pugna substituros eos, qui mutuo sibi fidunt: qui uero diffidunt, hos necesse est consultare, quo pacto singuli quamprimùm sese possint subducere. Pergamus igitur in hostes, cum cataphractis curribus aduersus non cataphractos: itidemque cum equitibus & equis

Imago arcti amoris inter coniuges.

